

Liganden
im
Hartzer Mader
in
Pretzitz

Amis Kopf.

geb. im 5. Januar 1849.

Kol e chizun . . .

L wejd z 1830r.

z Breslau

KATECHIZM RZYMSKO-KATOLICKI

dla dzieci

gotujących się

do

SPOWIEDZI I KOMUNII ŚWIĘTEJ

wydał

ks. Kirchniawy.

Wydanie dwudzieste czwarte.

Za pozwoleniem Zwierzchności duchownej.

Z oprawą cena 25 fen.

KATOWICE.

W księgarni A. Kraus.

1911.

5705 s

Permittimus imprimi.

Ex arce S. Joannis d. d. VIII. m. Augusti 1880.

† **Henricus,**
Princeps-Epi copus.

268

No. 1009.

ZBIORY ŚLĄSKIE

Akc D/383/72/5

Pacierz.

Pacierz poranny.

W Imię Ojca, i Syna, i Ducha Świętego. Amen. 1)

Pater noster.

Ojcie nasz, któryś jest w niebie.
Święć się Imię Twoje.
Przyjdź królestwo Twoje.
Bądź wola Twoja jako w niebie tak i na ziemi.
Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj.
A odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom.
I nie wódź nas na pokuszenie.
Ale nas zbaw ode złego. Amen.

Ave Maria.

Zdrowaś Marya, łaski pełna, Pan z Tobą. Błogosławionaś Ty między niewiastami i błogosławion owoc żywota Twojego. Jezus.

Święta Maryo, Matko Boża, módl się za nami grzesznymi, teraz i w godzinę śmierci naszej. Amen.

Credo.

Wierzę w Boga, Ojca wszechmogącego, Stworzyciela nieba i ziemi.

I w Jezusa Chrystusa, Syna jego jedyne, Pana naszego. Który się począł z Ducha Świętego, narodził się z Maryi Panny.

Umęczon pod pontskim Pilatem, ukrzyżowan, umarł i pogrzebion.

Zstąpił do piekieł, trzeciego dnia zmartwychwstał.

Wstąpił, na niebiosy, siedzi na prawicy Boga Ojca wszechmogącego.

Ztamąd przyjdzie sądzić żywych i umarłych.

1) Odpustu 50 dni tyle razy, ile razy się przeżegna, a 100 dni, gdy wodą święconą się przeżegna.

Wierzę w Ducha Świętego.

Święty Kościół katolicki, Świętych obcowanie.

Grzechów odpuszczenie.

Ciała zmartwychwstanie.

I żywot wieczny. Amen.

Chwała Ojcu i Synowi i Duchowi Świętemu, jak była na początku i teraz i zawsze i na wieki wieków. Am. ²⁾.

Święty, Święty, Święty, Pan zastępów; pełna jest ziemia chwały Twojej: Chwała Ojcu, chwała Synowi, chwała Duchowi Świętemu. ³⁾

Panie Boże wszechmogący, dziękuję Ci z całego serca, iżeś mnie tej nocy od złego zachował i do początku tego dnia doprowadził; racz mnie posilać łaską Twoją, abym się dnia dzisiejszego do żadnego grzechu nie nachylił, ale wszystkie moje myśli, słowa i uczynki ku Tobie obracał. O to Cię proszę przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

Angelus Domini.

Anioł Pański zwiastował Pannie Maryi i poczęła z Ducha Świętego. Zdrowaś Marya itd.

Oto ja służebnica Pańska, niechaj mi się stanie według słowa twego. Zdrowaś Marya itd.

A Słowo stało się Ciałem i mieszkało między nami. Zdrowaś Marya itd.

W. Módl się za nami święta Boża Rodzicielko.

O. Abyśmy się stali godnymi obietnic Pana Chrystusowych.

Módlmy się.

Łaskę Twoję, prosimy Cię Panie, racz wlać w serca nasze, aby którzyśmy za zwiastowaniem anielskiem wcielenie Chrystusa Syna Twego poznali, przez mękę jego i krzyż do chwały zmartwychwstania byli doprowadzeni. Przez tegoż Chrystusa Pana naszego. Amen. ⁴⁾

¹⁾ Odpustu 100 dni na rano, na południe i na wieczór.

²⁾ Odpustu 100 dni raz na dzień.

³⁾ Odpustu 100 dni na rano, na południe i na wieczór, gdy się odmówi według możności na odgłos dzwonu i klęcząco, stojąco zaś w sobotę w wieczór i w niedzielę.

W czasie wielkanocnym.

Regina coeli.

Królowa niebieska, wesel się, Alleluja!
Bo któregoś nosić zasłużyła, Alleluja.
Już zmartwychwstał, jako powiedział. Alleluja!
Módl się za nami do Boga! Alleluja!
W. Wesel się i raduj się, Panno Maryo, Alleluja!
O. Bo zmartwychwstał Pan prawdziwie, Alleluja!

Módlmy się.

Boże, któryś przez zmartwychwstanie Syna Twego Pana naszego Jezusa Chrystusa świat uweselić raczył, spraw, prosimy Cię, abyśmy przez Jego Rodzicielkę Pannę Maryą wesele wiecznego żywota otrzymać mogli. Przez tegoż Chrystusa Pana naszego. Amen. ⁵⁾

Salve Regina.

Witaj Królowa, Matko litości. Żywocie, Słodkości i Nadziejo nasza, witaj! Do Ciebie wołamy wygnancy synowie Ewy; do Ciebie wzdychamy płacząc i jęcząc na tym padole płaczu. Rzućże tedy, Pośredniczko nasza, Twe łaskawe wejrzenie na nas, a po tem wygnaniu pokaż nam Jezusa, błogosławiony Owoc żywota Twojego. O łaskawa, o litościwa, o słodka Panno Maryo!
W. Racz mi dać Ciebie chwalić o Panno święta!
O. Daj mi moc przeciw nieprzyjaciółom Twoim!
W. Błogosławiony Pan Bóg w Świętych Swoich.
O. Amen. ⁶⁾

Do Anioła Stróża.

Aniele Boży, Stróžu mój! mnie Tobie z dobroci Boskiej poleconego racz dnia dzisiejszego oświecać i strzedz, kierować i rządzić. ⁷⁾

⁵⁾ Odmawia się stojąco. Odpustu 100 dni

⁶⁾ Odpustu 100 dni, w niedzielę 7 lat.

⁷⁾ Odpustu 100 dni tyle razy, ile się odmówi.

Modlitwa do Ducha Świętego.

Przed nauką.

Przyjdź Duchu Święty, racz napełnić serca Twoich wiernych, a ogień Twojej miłości racz w nich zapalić, któryś przez rozliczność języków wszystkie narody w jedność wiary zgromadził.

O Boże, któryś serca wiernych Twoich oświeceniem Ducha Świętego nauczać raczył, daj nam w tymże Duchu dobrze rozumieć i z jego łaskawego pocieszenia zawsze się weselić. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

Po nauce.

O Boże, którego miłosierdzie niezmierne, a którego dobroć bez końca, składamy Ci dzięki za te nauki, któreśmy z łaski Twojej otrzymali. Prosimy Cię spraw litościwie, abyśmy prawd wiary świętej nigdy nie zapomnieli, lecz sumiennie według nich żyli, abyśmy kiedyś nagrodę wieczną otrzymać mogli. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen,

Przed jedzeniem.

Boże, dzięki Ci składamy
Za to co pożywać mamy.
Ty nas żywić nie przestajesz,
Pobłogosław co nam dajesz. Amen.

Po jedzeniu.

Chwała Tobie, cześć i dzięki
Za posiłek z twojej ręki.
Dobry Boże dzięki masz
Za to co pożywać dasz. Amen.

Pacierz wieczorny.

W Imię Ojca, i Syna, i Ducha Świętego. Amen.

Ojcze nasz itd. Zdrowaś Maryo itd.

Wierzę w Boga Ojca itd.

Panie Boże, dziękuję Ci za wszystkie dobrodziejstwa, którycheś mi dnia dzisiejszego udzielić raczył. O żebym nigdy nie ustawał Tobie dziękować i chętnem sercem jedynie zawsze to czynić, co się Tobie podoba.

Rachunek sumienia.

Panie, nie wiem, jeśli mnie tej nocy nie odwołasz z tego świata a nie stawisz przed sądem Twoim. Nie chcę bez przygotowania przed Tobą stanąć, ale pragnę się jak najlepiej przygotować.

Przyjdź Duchu Święty, i pomóż mi, abym poznał, jakem pojedyncze godziny tego dnia w oczach Twoich wszystkowiedzących przeżył; jeźlim myślą, słowem, uczynkiem lub opuszczeniem dobrego nie pogrzeżył.

Teraz przechodź pojedyncze godziny całego dnia! Gdy ci się jaki grzech przypomni mów:

Panie, już tak często obiecałem Ci, iż Cię już więcej żadnym grzechem obrazić nie chcę, a tu znowu wpadłem do grzechu. Ja to zawiniłem, bom nie unikał sposobności, bom się nie modlił w pokusie, bom nad sobą nie czuwał. Czuwajcie i módlcie się, takeś mi nakazał. — Opuść mi grzechy moje! O żebym Cię nie był obraził! Obiecuję Ci, iż jutro będę pilnie każdej sposobności do zgrzechu unikał, do Ciebie się uciekał i z największą ostrożnością postępował.

Proszę Cię, mój dobry Panie Jezu Chryste, udzielaj mi łaski i pomocy Twojej, abym jutro przedsięwzięcia mego dotrzymać mógł.

Aniele Boży, Strózu mój, mnie tobie z dobroci Boskiej poleconego racz dnia dzisiejszego oświecać i strzedz, kierować i rządzić.

Ojcze, w ręce Twoje oddaję ducha mego.

Anioł Pański zwiastował itd.

Ojcze nasz itd. Zdrowaś Marya itd.

A dusze wiernych zmarłych przez miłosierdzie Boże niech odpoczywają w pokoju wiecznym. Amen. ⁹⁾

Sub Tuum praesidium.

Pod Twoją obronę uciekamy się święta Boza Rodzicielko. Naszemi prośbami nie racz gardzić w potrzebach naszych, ale od wszelakich złych przygód racz nas zawsze wybawiać, Panno chwalebna i błogosławiona.

⁹⁾ Odpustu 100 dni.

O! Pani nasza, Orędowniczko nasza, Pośredniczko nacza, Pocieszycielko nasza, z Synem Twoim nas pojednaj, Synowi Twojemu nas zalecaj, Twojemu Synowi nas oddawaj.

W. Racz mi dać Ciebie chwalić, o Panno święta;

O. Daj mi moc przeciw nieprzyjaciołom Twoim!

W. Błogosławiony Pan Bóg w Świętych Swoich!

O. Amen. ¹⁰⁾).

Trzy Boskie cnoty i żal za grzechy.

1. **Wiara.** O mój Boże, wierzę mocno i statecznie w to wszystko, coś nam objawił i przez kościół Twój święty do wierzenia podajesz, a wierzę dla tego, żeś Ty jest wieczną prawdą i nie możesz ani sam zbłądzić ani nas oszukać. W tej wierze żyć i umierać pragnę. Am.

2. **Nadzieja.** O mój Boże, spodziewam się mocno i bez wątpienia, że mi w tem życiu łaski Twojej świętej udzielać a po śmierci mnie do nieba przyjąć raczysz, a spodziewam się dla tego, iżęś mi to przez zasługi Pana Jezusa obiecał, a żeś w obietnicach Twoich zawsze jest wierny. Nie daj mi się omylić w tej nadzieji. Amen.

3. **Miłość.** O mój Boże, kocham Cię z całego serca mego i nadewszystko, i kocham dla tego, żeś Ty jest najwyższe dobro i wszelkiej czci i miłości godzien. Spraw to, aby co raz więcej pałało serce moje miłością ku Tobie. Amen. ¹¹⁾

4. **Żal za grzechy i postanowienie poprawy.** O Boże i Panie mój! Za wszystkie grzechy całego życia mego żałuję serdecznie, nie dla tego tylko żeś zasłużył, byś mnie Ty, sprawiedliwy Sędzio, karał doczesnie i wiecznie, lecz dla tego, żeś najszczerzszemu dobroczyńcy memu stał się tak wielce niewdzięcznym; najwięcej zaś żałuję dla tego, żeś obraził Ciebie najwyższe i najdoskonalsze dobro moje, które winienem kochać nadewszystko. Otóż widzisz i słyszysz postanowienie moje, że odtąd chcę być lepszym a nie grzeszyć. O mój Jezu, udziel mi do tego łaski Twojej. Amen.

¹⁰⁾ Odpustu 100 dni, w niedziele 7 lat.

¹¹⁾ Odpustu 7 lat.

Inny sposób.

Akt wiary.

Wierzę mocno, dla tego, że Bóg, prawda nieomylna, objawił kościołowi świętemu katolickiemu, a przezeń objawił nam, że jest jeden Bóg w trzech osobach oddzielnych a sobie równych, które się zowią Ojcem, Synem i Duchem Świętym; że Syn Boży stał się człowiekiem, przyjmując za pomocą Ducha Świętego ciało i duszę ludzką; że za nas umarł na krzyżu, zmartwychwstał, wstąpił na niebiosa a ztamtąd przyjdzie przy końcu świata sądzić żywych i umarłych, by dobrym na wieki dać niebo, a złych na wieki wtrącić do piekła.

Z tego samego powodu wierzę we wszystko, co wierzy i czego naucza ten sam kościół święty.

W tej wierze chcę żyć i umierać.

O Boże, pomnóż wiarę moją!

Akt nadziei.

W Tobie o Panie, pokładam nadzieję moję we wszystkich sprawach moich. Albowiem Opatrzność Twoja dba o rzeczy najdrobniejsze.

Ty żywisz ptaki powietrzne i przyodziewasz lilie polne. O ileż tedy więcej się starasz o mnie, któregoś stworzył na obraz i podobieństwo Twoje.

Żadne utrapienie mnie nie trafi bez osobliwego dopuszczenia Twego, gdyż i włosy na głowie mojej są policzone. Kiedy nie ustanę się do Ciebie uciekać, Ty mnie wysłuchasz, jeśli to będzie na chwałę Twoją i na duszne zbawienie moje. Boś Ty sam obiecał: Kto do mnie woła, wysłucham go, bom jest miłosierny.

Osobliwie zaś ufam iż przez zasługi Jezusa Chrystusa udzielisz mi łaski Twojej, odpuścisz mi grzechy, dasz mi pomocy do bogobojnego i pokutnego życia a po śmierci przyjmiesz mnie do królestwa Twojego, bo Ty

chcesz, aby wszyscy ludzie byli zbawieni i przyszli ku uznaniu prawdy.

O żebym się nigdy nie zachwiał w nadziei mojej!

O Boże, wzmocnij nadzieję moję!

Akt miłości.

O Boże, miłuję Cię więcej niż wszystko inne na świecie, więcej jak własne życie swoje. A miłuję Cię, iżś jest największym Dobroczyncą moim. Cóż mam, czegobym od Ciebie nie był otrzymał? Życie, zdrowie i inne niepoliczone dobrodziejstwa duszy i ciała, Tyś mi to wszystko darował.

Miłuję Cię, iżś jest najlitościwszym Ojcem moim. Tyś nie chciał zguby mojej, ale zbawienia mojego. Posłałeś na świat syna Twego jednorodzonego, który męką i śmiercią Swoją mi niebo otworzył. Udzielasz mi wszelakiej sposobności, abym się do nieba dostał.

Miłuję Cię, iżś jest najwyższem Dobrem, najwyższym Panem i Królem godnym, aby każde stworzenie największą miłością ku Tobie pałało.

Zapał w sercu mojem ogień miłości Twojej!

Z miłości ku Tobie miłuję i bliźniego mojego jak siebie samego i z serca odpuszczam każdemu, który mi krzywdę jaką wyrządził, jako pragnę, abyś i Ty mi grzechy moje odpuścić raczył.

O żebym Cię tak miłował jak Cię Święci w niebie i najpobożniejsi Chrześcijanie na ziemi miłują!

O Boże spraw, aby miłość moja co raz doskonalsza była! ¹³⁾

Akt żalu i skruchy za grzechy i przedsięwzięcie.

Żałuję z całego serca mego, żem Ciebie, Sędzie sprawiedliwego, który najmniejszy występki karzesz, grzechami mojemu obraził. Tyś mi przykazywał, a ja Cię nie słuchałem. Tyś mi groził, a ja Cię się nie obawiałem.

¹³⁾ Odpustu 7 lat.

O napełnij serce moje zbawienną bojaźnią, abym się niczego tak nie obawiał jak Sądu Twojego!

Żałuję, iżem Ciebie, najwyższego Dobrodzieja mojego obraził. Wszystko, czem jestem i co mam, Tyś mi to darował z nieskończonej miłości a ja Ci nie dziękowałem alem Ciebie obrażał.

O żebym Ci za dobrodziejstwa Twoje zawsze dziękował i więcej Cię już nie obrażał!

Żałuje, iżem grzechami mojemu mękę i śmierć Syna Twojego najmilszego zawinił. Gdybym nie był tak wiele grzeszył, nie byłby Pan Jezus tak wiele cierpiał.

O żebym Go nigdy grzechami już więcej na nowo nie krzyżował!

Żałuje, iżem Ciebie, najwyższe Dobro grzechami moimi znieważył. Niebiescy Duchowie przed Majestatem Twoim z najgłębszego uszanowania i upokorzenia twarze swoje zakrywają a ja nikczemne stworzenie lekceważyłem sobie Ciebie najwyższego Pana i Boga i pogardziłem Majestatem Twoim.

Jakże teraz gorąco pragnę, abym Majestatu Twego nigdy nie był znieważył, a choćbyś mnie ani nie karał, już najmniejszego grzechu popełnić nie chcę.

Boże, bądź miłościw mnie grzesznemu grzesznikowi!

W i e r s z e m :

Akt wiary.

Wierzę w Ciebie, Boże żywy,
W Trójcy jedyny, prawdziwy:
Wierzę coś objawił, Boże!
Two sło wo chybić nie może.

Akt nadziei.

Ufam w Tobie, boś Ty wierny,
Wszechmocny i miłosierny.

Akt miłości.

Boże! ; choć Cię nie pojmuję.
Jednak nad wszystko Cię miłuję,

Nad wszystko, co jest stworzone,
 Boś Ty Dobro nieskończone.
 A jako samego siebie
 Wszystkich miłuję dla Ciebie.

Akt żalu.

Ach! żałuję za me złości,
 Jedynie dla Twojej miłości.
 Bądź miłościw mnie grzesznemu!
 Dla Ciebie odpuszczam bliźniemu.

Ofiarowanie.

Myśli słowa, sprawy moje,
 Poświęcam na chwałę Twoję.

Za żywych i zmarłych.

Daj nam łaskę, przebaczenie,
 Duszom zmarłych odpocznienie!

Do najśw. Maryi Panny, do Pana Jezusa i św. Józefa.

Maryo, strzeż serca mego!
 O Jezu, nie wychodź z niego!
 Póki mi tchu życia stanie,
 Nie opuść mnie Jezu, Panie!
 O Józefie, ratuj nas
 W życiu, w śmierci, w każdy czas!

Do św. Anioła Stróża.

Aniele, Strózu mój,
 Ty zawsze przy mnie stój:
 Rano, w wieczór, wędnie, w nocy,
 Bądź mi zawsze na pomocy!
 Broń mnie od wszystkiego złego!
 I doprowadź do żywota wiecznego!

Ofiarowanie samego siebie.

Jezus, Marya, Józef: Wam oddaję
 Serce, ciało i duszę moją! Amen.

Memorare.

Ucieczko grzesznych, módl się za nami!
Zdrowaś Marya itd.

O Maryo bez grzechu poczęta, módl się za nami, którzy się do Ciebie uciekamy. ¹³⁾

Pamiętaj o najdobrotliwsza Panno Maryo, że od wieków jeszcze nigdy nie słyszano, ażeby kto uciekając się do Ciebie, Twojej pomocy wzywając, Ciebie o przyczynę prosząc, miał być od Ciebie, opuszczonym. Tą nadzieją ożywiony, uciekam się do Ciebie, o Maryo, Panno nad pannami i Matko Jezusa Chrystusa, przystępuję do Ciebie, biegnę do Ciebie, stawam przed Tobą jako grzeszny człowiek, drżąc i wzdychając. O Pani świata nie racz gardzić mojami prośbami. O Matko Słowa Przedwiecznego, racz wysłuchać mnie nędznego, który do Ciebie z tego padołu płaczu o pomoc wołam. ¹⁴⁾

Bądź mi pomocą we wszystkich moich potrzebach teraz i zawsze a osobiwie w godzinę śmierci! O łaskawa, o litościwa, o słodka Panno Maryo, oczyść serce, ciało i duszę moję!

Przez twoje święte Panieństwo i niepokalane Pożęcie, o najświętsza Panno Maryo, oczyść serce, ciało i duszę moję!

Porządek żywota chrześcijańskiego.

Jeżeli chcesz żywot prawdziwie chrześcijański prowadzić, trzymaj się następujących przepisów:

1. Skoro się rano ze snu wzbudzisz, przeżegnaj się i ofiaruj Bogu dzień nadchodzący. Skoro czas do wstawania jest, wstań rychło i oblecz się przyzwoicie, pamiętając, iż Pan Bóg na cię patrzy. Potem odmów pacierz poranny nabożnie i klęcząco. Jeżeli można, słuchaj codziennie Mszy świętej. Z niej płynie błogosławieństwo Boskie na pracę całego dnia.

¹³⁾ Odpustu 100 dni.

¹⁴⁾ Odpustu 300 dni.

2. Wypełniaj pilnie i sumiennie obowiązki stanu swego. Właśnie w tem pokazuje się prawdziwa cnota. Odnów częściej dobrą intencją, osobliwie gdy praca ciężka i sporna jest. Przez to otrzymasz świeżą siłę i pomnożysz załugę twoją. Strzeż się próżniactwa. Próżnowanie jest szatańskie odpoczywanie. Modlitwa i praca niechaj twojem przysłowem będą.

3. Nie siadaj nigdy do stołu bez modlitwy a po jedzeniu nie odchódź bez podziękowania. Jadaj miernie i skromnie.

4. Chrześcijaninowi godzi się po pracy wypocząć i zabawić się, ale na prawy czas i na sposób przyzwoity, nie w rozpuście ani w towarzystwie niebezpiecznem; nawet i w zabawie nie trzeba zapomnieć na bojaźń Bożą.

5. W obcowaniu z bliźnim bądź uprzejmy i uczynny. Strzeż się nieprzyjaźnej i nieprzyzwoitej mowy. Złośliwy język zabija duszę.

6. Cierpienia i utrapienia poczytuj sobie jako osobliwą łaskę Ojca Niebieskiego. Znoś je cierpliwie i łączaj z męką Zbawiciela twojego; potem to się staną źródłem hojnego błogosławieństwa Bożego i niepojętej chwały niebieskiej.

7. Przyjmuj często i godnie Sakramenta św. Gdy masz nieszczęście wpaść do grzechu śmiertelnego, wzbudzaj czem prędzej żal doskonały i spiesz się, abys przez dobrą spowiedź duszę oczyścić.

8. W niedziele i święta dbaj o to, abys się ćwiczył w uczynkach pobożności i miłosierdzia.

9. Niezaniedbuj nigdy pacierza wieczornego i rachunku sumienia, niż idziesz na spoczynek. Jeśliś bardzo słaby, módl się nieco krócej ale jednak nabożnie. Rozbieraj się przyzwoicie i usiłuj w myślach pobożnych zasnąć.

Modlitwy odpustami obdarzone.

1. Boże mój i wszystko! — 50 dni.
2. Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!
Na wieki! Amen. — 50 dni.
3. Jezus! — 25 dni.
4. Jezus Marya! — 300 dni.
5. Jezus mój, miłosierdzia! — 100 dni.
6. Jezus, Boże mój, kocham Cię nadewszystko! — 50 dni.
7. Najśłodszy Jezu, nie bądź mi Sędzią ale Zbawicielem! — 50 dni.
8. Słodkie Serce mojego Jezusa, spraw niech Cię kocham coraz więcej! — 300 dni.
9. Marya! — 25 dni.
10. Słodkie Serce Maryi, bądź moim ratunkiem! — 300 dni.
11. Niech będzie błogosławione święte i niepokolane Poczucie Najświętszej Panny Maryi, Matki Bożej! — 300 dni.
12. Jezu, Marya, Józefie, Wam oddaję serce i duszę moję.
Jezu, Marya, Józefie, bądźcie ze mną przy skonaniu!
Jezu, Marya, Józefie, niech przy was w pokoju Bogu ducha oddam! — 300 dni.
13. Jezu, Synu Dawidów, zmiłuj się nademną! — 100 dni.
14. Niech będzie pochwalony i błogosławiony Przenajświętszy i Boski Sakrament, teraz i zawsze i na wieki wieków. Amen. — 100 dni.
15. Klaniamy się, Tobie Najświętszy Panie Jezu Chryste, i błogosławimy Tobie, iżes przez święty krzyż Twój świat odkupił. — 300 dni.
16. Jezu cichy i pokornego serca, uczyn serce moje podobne sercu Twemu! — 300 dni.
17. Słodkie Serce Jezusa, bądź moją miłością! — 300 dni.

Różaniec.

Pierwsza część.

Wesoła.

- 1) Jezus, który niech wiarę w nas pomnaża!
- 2) Jezus, który niech nadzieję w nas umacnia!
- 3) Jezus, który niech miłość w nas wydoskonala!

Tajemnica I. Jezus, któregoś Ty, o Panno, z Ducha Świętego poczęła.

Tajemnica II. Jezus, któregoś Ty, o Panno, do Elżbiety niosła.

Tajemnica III. Jezus, któregoś Ty, o Panno, w Betleem porodziła.

Tajemnica IV. Jezus, któregoś Ty, o Panno, w kościele ofiarowała.

Tajemnica V. Jezus, któregoś Ty, o Panno, w kościele znalazła.

Druga część.

Bolesna.

- 1) Jezus, który niech rozum nas oświeca!
- 2) Jezus, który niech wolę naszą wydoskonala!
- 3) Jezus, który niech pamięć naszą umacnia!

Tajemnica VI. Jezus, który się za nas krwią pocił.

Tajemnica VII. Jezus, który za nas był ubiczowany.

Tajemnica VIII. Jezus, który za nas był cierniem ukoronowany.

Tajemnica IX. Jezus, który za nas ciężki krzyż nosił.

Tajemnica X. Jezus, który za nas był ukrzyżowany.

Trzecia część.

Chwalebna.

- 1) Jezus, który niech myślami naszemi kieruje!
- 2) Jezus, który niech słowa nasze powściąga!
- 3) Jezus, który niech uczynkami naszemi rządzi!

Tajemnica XI. Jezus, który zmartwychwstał.

Tajemnica XII. Jezus, który do nieba wstąpił.

Tajemnica XIII. Jezus, który nam Ducha Świętego zesłał.

Tajemnica XIV. Jezus, który Cię o Panno, wziął do nieba.

Tajemnica XV. Jezus, który Cię o Panno, w niebie ukoronował.

Katechizm ogólny.

Sześć prawd, które każdy Chrześcijanin powinien wiedzieć, chcąc być zbawionym.

- 1) Że jest jeden Bóg, który wszystko stworzył i całym światem rządzi.
- 2) Że Bóg jest sprawiedliwy sędzia, który dobre nagradza a złe karze albo zaraz, albo za czasem, jeżeli nie w tem, to w przyszłym życiu.
- 3) Że w Bóstwie są trzy osoby: Bóg Ojciec, Bóg syn i Bóg Duch Święty.
- 4) Że druga Osoba Boska stała się człowiekiem dla odkupienia naszego.
- 5) Że łaska Boska do zbawienia jest potrzebna.
- 6) Że dusza człowieka jest niemiertelna.

Dwoje przykazania miłości.

- 1) Będziesz miłował Pana Boga twego z całego serca twego, z całej duszy twojej, z całej myśli twojej i ze wszystkich sił twoich.
- 2) Będziesz miłował bliźniego twego jak siebie samego. Kto ma przykazania Moje i zachowuje, ten jest, który Mnie miłuje. Jan 14, 21.

Dwoje przykazania natury.

- 1) Co nie chcesz, aby ci inny czynił tego nikomu nie czyn.
- 2) Wszystko co chcecie, aby wam ludzie czynili, to wy im też czyńcie.

Uczynki miłosierne co do ciała.

- 1) Łaknących nakarmić.
- 2) Pragnących napoić.
- 3) Nagich przyodziewać.
- 4) Podróżnych w gospodę przyjmować.
- 5) Więźniów pocieszać.
- 6) Chorych nawiedzać.
- 7) Umarłych pogrzebać.

Uczynki miłosierne co do duszy.

- 1) Grzeszników napominać i karać.
- 2) Nieumiejętnych pocieszać.
- 3) Wątpiącym dobrze radzić.
- 4) Smutnych pocieszać.
- 5) Krzywdy cierpliwie ponosić.
- 6) Urazy chętnie odpuszczać.
- 7) Za żyjących i zmarłych się modlić.

Zaprawdę powiadam wam, coście uczynili jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili.
Mat. 25, 40.

Dziesięcioro Bożego przykazania.

- 1) Ja jestem Pan Bóg twój, nie będziesz miał bogów cudzych przedemną.
- 2) Nie będziesz brał Imienia Pana Boga twego nadaremno.
- 3) Pamiętaj, abyś dzień święty święcił.
- 4) Czcij ojca i matkę twoją, aby ci się dobrze powodziło i długoś żył na świecie.
- 5) Nie zabijaj.
- 6) Nie cudzołóż.
- 7) Nie kradnij.
- 8) Nie świadcz fałszywego świadectwa przeciwko bliźniemu twemu.
- 9) Nie pożądaj żony bliźniego twego.
- 10) Ani domu, ani sługi, ani służebnicy, ani wołu, ani osła, ani żadnej rzeczy, która jego jest.

Pięcioro kościelnego przykazania.

- 1) Postanowione od kościoła dni święte święcić.
- 2) Mszy świętej i kazania w niedziele i dni święte z należytą uczciwością słuchać.
- 3) Nakazane pewne dni postne zachować, jako to czterdziestodniowy post, suche dni i niektóre wigilie, środy i piątki adwentu i w piątki od mięsa się wstrzymywać.
- 4) Grzechów swoich własnemu kapłanowi przynajmniej raz w roku się spowiadać i Komunią św. około Wielkanocy przyjmować.
- 5) W czasy zakazane wesel nie odprawiać.

Siedm grzechów głównych.

1) Pycha. 2) Łakomstwo. 3) Nieczystość. 4) Zazdrość. 5) Obżarstwo. 6) Gniew. 7) Lenistwo osobliwie w służbie Bożej.

Sześć grzechów przeciwko Duchowi Świętemu.

- 1) Zuchwale na miłosierdzie Boże grzeszyć.
- 2) Rozpaczać albo o łasce Bożej wątpić.
- 3) Uznanej prawdzie chrześcijańskiej się przeciwić.
- 4) Braciom łaski Bożej nieżyczyc i zazdrościć.
- 5) Przeciwno zbawiennym natchnieniom mieć zatwardiałe serce.
- 6) Zaniedbywać pokutę aż do śmierci.

Cztery grzechy o pomstę do nieba wołające.

1) Umyślne zabójstwo. 2) Grzech sodomski. 3) Uciśnienie ubogich, wdów i sierót. 4) Zatrzymanie zapłaty sługom i robotnikom.

Dziewięć cudzych grzechów.

- 1) Radzić do grzechu.
- 2) Rozkazywać drugiemu grzeszyć.
- 3) Zezwalać na grzech drugiego.
- 4) Pobudzać do grzechu.
- 5) Pochwalać grzech drugiego.
- 6) Milczeć na grzech drugiego.
- 7) Nie karać grzechu.
- 8) Do grzechu dopomagać.
- 9) Bronić grzech drugiego.

Trzy Boskie cnoty.

1) Wiara. 2) Nadzieja. 3) Miłość Boska.

Cztery cnoty kardynalne.

1) Roztropność. 2) Wstrzemięźliwość. 3) Sprawiedliwość. 4) Męstwo.

Siedm głównych cnót.

1) Pokora. 2) Szczodrość. 3) Czystość. 4) Miłość. 5) Mierność. 6) Cierpliwość. 7) Gorliwość osobliwie w służbie Bożej.

Trzy najprzedniejsze powinności Chrześcijanina.

- 1) Jeżeli mnie kto chce naśladować, niech się zaprze siebie samego a niosąc krzyż swój niech idzie za mną.
- 2) Uczcie się odemnie, albowiem ja jestem cichy i pokornego serca.
- 3) Miłujcie nieprzyjaciół waszych, czyńcie dobrze tym, którzy was nienawidzą a módlcie się za tych, którzy was prześladują i potwarzają,

Najprzedniejsze dobre uczynki.

- 1) Modlitwa. 2) Post. 3) Jałmużna.

Ośm błogosławieństw.

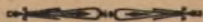
- 1) Błogosławieni obodzy w duchu, albowiem ich jest Królestwo niebieskie.
- 2) Błogosławieni ciszy, albowiem oni posiedzą ziemię.
- 3) Błogosławieni, którzy płaczą, albowiem oni będą pocieszeni
- 4) Błogosławieni, którzy łakną i pragną sprawiedliwości, albowiem oni będą nasyceni.
- 5) Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią.
- 6) Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą.
- 7) Błogosławieni pokój czyniący, albowiem synami Bożymi nazwani będą.
- 8) Błogosławieni, którzy prześladowanie cierpią dla sprawiedliwości, albowiem ich jest Królestwo niebieskie.

Trzy rady ewangeliczne.

- 1) Dobrowolne ubóstwo. 2) Dożywotnia czystość.
- 3) Zupełne posłuszeństwo duchownemu przełożonemu.

Ostatnie rzeczy człowieka.

- 1) Śmierć. 2) Sąd Boży. 3) Piekło. 4) Niebo.



Katechizm szczególny.

1. O Bogu w Trójcy Świętej jedynym.

1. *Na co nas Pan Bóg stworzył?*

Pan Bóg nas stworzył, abyśmy Go poznawali, kochali, Jemu wiernie służyli i tym sposobem do nieba się dostali.

2. *Kto jest Pan Bóg?*

Pan Bóg jest Duch najdoskonalszy i Pan wszystkich rzeczy.

3. *Powiedz niektóre doskonałości Boskie!*

Pan Bóg jest wieczny, wszechmogący, wszędzieobecny i wszystkimiedzący, Pan Bóg jest sprawiedliwy i miłosierny.

4. *Co znaczy: Pan Bóg jest wieczny?*

Pan Bóg jest wieczny znaczy, iż Pan Bóg niema początku ani końca.

5. *Co znaczy: Pan Bóg jest wszechmogący?*

Pan Bóg jest wszechmogący znaczy, iż Pan Bóg samem słowem wszystko może uczynić cokolwiek chce.

6. *Co znaczy: Pan Bóg jest wszędzieobecny?*

Pan Bóg jest wszędzieobecny znaczy, iż Pan Bóg wszędzie jest: w niebie, na ziemi i na każdym miejscu.

7. *Co znaczy: Pan Bóg jest wszystkimiedzący?*

Pan Bóg jest wszystkimiedzący znaczy, iż Pan Bóg wszystko wie i najtajemniejsze myśli nasze.

8. *Co znaczy: Pan Bóg jest sprawiedliwy?*

Pan Bóg jest sprawiedliwy znaczy, iż Pan Bóg dobre nagradza a złe karze.

9. *Co znaczy: Pan Bóg jest miłosierny?*

Pan Bóg jest miłosierny znaczy, iż Pan Bóg grzesznikowi pokutującemu grzechy chętnie odpuszcza.

10. *Wiele Osób jest w Bóstwie?*

W Bóstwie są trzy Osoby: Bóg Ojciec, Bóg Syn i Bóg Duch Święty.

11. Kto jest Bóg Ojciec?

Bóg Ojciec jest pierwsza Osoba Boska.

12. Kto jest Bóg Syn?

Bóg Syn jest druga Osoba Boska.

13. Kto jest Bóg Duch Święty?

Bóg Duch Święty jest trzecia Osoba Boska.

14. Co nam dobrego te trzy Osoby Boskie uczyniły?

Bóg Ojciec nas stworzył, Bóg Syn nas odkupił, Bóg Duch Święty nas poświęcił.

15. Jakie są te trzy Osoby Boskie między sobą?

Te trzy Osoby Boskie są między sobą we wszystkim równe.

16. Czem są te trzy Osoby Boskie?

Te trzy Osoby Boskie są jednym Bogiem.

17. Jako nazywamy tajemnicę o jednym Bogu w trzech Osobach?

Tajemnicę o jednym Bogu w trzech Osobach nazywamy Trójcą św.

Chwała Ojcu i Synowi i Duchowi Świętemu, jak była na początku i teraz i zawsze i na wieki wieków. Amen. Odpustu 100 dni na rano, na południe i na wieczór.

II. O stworzeniu i upadku do grzechu.

1. Co Pan Bóg stworzył?

Pan Bóg stworzył niebo i ziemię i wszystko co na niebie i na ziemi jest z niczego w sześciu dniach.

2. Które są najprzedniejsze stworzenia w niebie?

Najprzedniejsze stworzenia w niebie są Aniołowie.

3. Co są Aniołowie?

Aniołowie są szczerymi duchami.

4. Jacy byli wszyscy Aniołowie na początku?

Na początku byli wszyscy Aniołowie dobrymi i świętymi.

5. Czemu nie wszyscy Aniołowie pozostali dobrymi i świętymi?

Nie wszyscy Aniołowie pozostali dobrymi i świętymi, ponieważ niektórzy Pana Boga nie słuchali i byli z nieba strąceni do piekła i nazywają się teraz złymi duchami, czartami czyli djabłami.

6. Co czynią czarci?

Czarci Pana Boga bluźnią a ludzi do złego kuszą.

Przez to święte pokropienie, — Boże odpuść me grzeszenie: A tej świętej wody tknienie — Niech oddała szatańskie pokuszenie!

7. Co czynią Aniołowie?

Aniołowie Pana Boga chwalą i Jemu służą, a nas od złego strzegą.

8. Jako nazywa się ten Anioł, który dla straży ludzkiej przeznaczony jest?

Ten Anioł, który dla straży ludzkiej przeznaczony jest, nazywa się Aniołem Stróżem.

Szanuj go i słuchaj głosu jego! 11. Mojż, 23, 21. —

9. Który jest najprzedniejsze stworzenie na ziemi?

Najprzedniejsze stworzenie na ziemi jest człowiek.

10. Jak stworzył Pan Bóg człowieka?

Pan Bóg ukształcił ciało człowieka z ziemi, a duszę natchnął do ciała jego.

11. Z czego się człowiek składa?

Człowiek się składa z ciała i z duszy.

12. Jaka jest dusza ludzka?

Dusza ludzka jest nieśmiertelna, mająca rozum i wolną wolę.

13. Jako się pierwsi ludzie nazywali?

Pierwsi ludzie nazywali się Adam i Ewa.

14. Gdzie mieszkali Adam i Ewa?

Adam i Ewa mieszkali w raju, ogrodzie rozkosznym.

15. Czem dusza Adama i Ewy w raju była obdarzona?

Dusza Adama i Ewy była w raju obdarzona łaską poświecającą.

16. Czemu Adam i Ewa utracili łaskę poświęcającą ?

Adam i Ewa utracili łaskę poświęcającą, ponieważ Pana Boga nie słuchali, ale się dali skusić przez czarta i jedli z drzewa wiadomości dobrego i złego.

17. Na czym Pan Bóg skarał pierwszych ludzi ?

Pan Bóg skarał pierwszych ludzi na ciełe in na duszy.

18. Jaką karę ponieśli Adam i Ewa na ciełe ?

Na ciełe: musieli ciężko pracować, smutki, choroby, boleści ponosić i na ostatku umierać.

19. Jaką karę ponieśli Adam i Ewa na duszy ?

Na duszy: 1) utracili łaskę poświęcającą i prawo do nieba; 2) siły duszy osłabły, bo rozum ich się zaćmił i wola nakłoniła się więcej do złego niż do dobrego.

20. Komu ten grzech zaszkodził ?

Ten grzech zaszkodził nie tylko pierwszym ludziom, ale wszystkim ludziom, ponieważ ten grzech i kara tego grzechu przechodzi na wszystkich ludzi.

21. Jako się nazywa ten grzech, który z pierwszych rodziców na wszystkich ludzie przechodzi ?

Grzech, który z pierwszych rodziców na wszystkich ludzie przechodzi, nazywa się grzechem pierworodnym.

22. Kto jedynie jest zachowany od grzechu pierworodnego ?

Od grzechu pierworodnego jest jedynie zachowana najświętsza Panna Maryja; ona jest niepokalanie poczęta.

Niepokalane Poczęcie Najśw. Panny 8, Grudnia.)

O Jezusie Chrystusie, Synu Bożym i Odkupicielu naszym.

1. Coby się było z człowiekiem stało, gdyby się Pan Bóg nie był zmiłował ?

Gdyby się Pan Bóg nie był zmiłował, nie byłby żaden człowiek otrzymał łaski Boskiej i prawa do nieba.

2. *Jako się Pan Bóg nad człowiekiem zmiłował?*

Pan Bóg się nad człowiekiem zmiłował, gdy obiecał Mesyasa czyli Odkupiciela, który miał łaskę Boską i prawo do nieba ludziom zasłużyć.

Pan Bóg rzekł do węża; „Położę nieprzyjaźń między tobą a między niewiastą, między potomstwem twem a potomstwem jej: ona zetrze głowę twoją a ty czyhać będziesz na piętę jej. 1 Mojż. 3 15.

3. *Za wiele lat po upadku człowieka przyszedł Mesyas na świat?*

Mesyas przyszedł na świat dopiero za 4000 lat po upadku człowieka.

4. *Co się stało przez te 4000 lat?*

Przez te 4000 lat upadał naród ludzki coraz więcej do błędów i grzechów, a Pan Bóg posłał Patryarchów i Proroków.

(Stowarzyszenie Dzieciństwa Pana Jezusa.)

5. *Co czynili Patryarchowie i Prorocy?*

Patryarchowie i Prorocy prorokowali czyli przepowiadali przyjście i żywot Mesyasa.

6. *Kto jest Odkupicielem naszym?*

Odkupicielem naszym jest Jezus Chrystus.

7. *Kto jest Jezus Chrystus?*

Jezus Chrystus jest Syn Boży, który się stał człowiekiem dla odkupienia naszego.

8. *Czem jest Jezus Chrystus?*

Jezus Chrystus jest prawdziwym Bogiem i prawdziwym człowiekiem.

9. *Kiedy się stał Syn Boży człowiekiem?*

Syn Boży stał się człowiekiem, gdy przyjął ciało i duszę ludzką.

10. *Z kogo się Pan Jezus począł?*

Pan Jezus począł się z Ducha Świętego.

11. *Kto jest Matka Pana Jezusa?*

Matką Pana Jezusa jest najświętsza Maryja Panna.
(Zwiastowanie Najśw. Maryi Panny 25. Marca.)

12. Kto był Józef święty?

Józef święty był oblubieńcem najświętszej Maryi Panny i Opiekunem Pana Jezusa.

13. Gdzie się Pan Jezus narodził?

Pan Jezus narodził się w Betlejem, w stajence.

14. Kto przyszedł, aby się pokłonić Dzieciątku Jezus?

Aby się pokłonić Dzieciątku Jezus przyszli najprzód pasterze z okolicy, a potem mędrcy ze wschodu czyli trzej królowie.

15. Co się dalej jeszcze działo z Dzieciątkiem Jezus?

Gdy Dzieciątku Jezus było 40 dni, ofiarowali Go w kościele jerozolimskim, uciekali potem z Nim przed Herodem do Egiptu, po śmierci Heroda wrócili się nazad do Nazaretu, a gdy Panu Jezusowi było 12 lat wzięli Go do kościoła jerozolimskiego.

16. Co czynił Pan Jezus, mając lat trzydzieści?

Mając lat trzydzieści, zaczął Pan Jezus publicznie uczyć i cuda czynić.

17. Co Pan Jezus uczynił, niż zaczął publicznie uczyć i cuda czynić?

Niż Pan Jezus zaczął publicznie uczyć i cuda czynić kazał się ochrzcić przez Jana Chrzciciela w Jordanie, a potem pościł na puszczy 40 dni i 40 nocy i był kuszon przez czarta.

„Tyś jest Syn mój najmilszy, w Tobie upodobałem Sobie.“
Łuk. 3, 22.

18. Czego Pan Jezus uczył.

Pan Jezus uczył wszystkiego, cośmy wierzyć i czynić powinni, abyśmy się do nieba dostali.

Kto nie uwierzy, będzie potępion. Marek 16. 16.

Nie każdy, który mi mówi: Panie, Panie, wnijdzie do Królestwa Niebieskiego, ale który czyni wolę Ojca mego.
Mat. 7, 21.

19. Kogo Pan Jezus obrał za swoich przedniejszych Uczniów?

Pan Jezus obrał za swoich przedniejszych Uczniów dwunastu Apostołów.

20. Jakie cuda Pan Jezus czynił?

Pan Jezus przemienił wodę we wino, rozmnażał chleb na puszczy, uspokoił burzę na morzu, wypędzał czartów, uzdrawiał chorych, wskrzeszał umarłych itd.

21. Co mieli ludzie z tych cudów poznać?

Z tych cudów mieli ludzie poznać, iż Pan Jezus jest Synem Bożym.

22. Którzy ludzie uwierzyli Panu Jezusowi a którzy nie?

Panu Jezusowi uwierzyli ci ludzie, którzy grzechy swoje zaniechać podług nauki Pana Jezusa żyć chcieli; którzy zaś grzechów zaniechać nie chcieli, nie uwierzyli, ale mieli Pana Jezusa w nienawiści i szukali Go na śmierć, jako to faryzeuszowie i pisma uczeni.

23. Dla czego stał się Syn Boży człowiekiem?

Syn Boży stał się człowiekiem, aby mógł cierpieć i umrzeć, bo jako Bóg nie mógł ani cierpieć ani umrzeć.

24. Dla czego chciał Pan Jezus cierpieć i umrzeć?

Pan Jezus chciał cierpieć i umrzeć, aby za grzechy nasze na miejscu naszym odpokutował i nam zasłużył utraconą łaskę Boską i prawo do nieba.

On zranion jest za nieprawości nasze. Izajasz 53, 5.

25. Co Pan Jezus ucierpiał?

Pan Jezus pocił się krwawym potem na górze Oliwnej, był zdradzony przez Judasza, pojmany od żydów, prowadzony do Annasza, od Annasza do Kaifasza, od Kaifasza do piwnicy, rano z piwnicy do Piłata, od Piłata do Heroda, od Heroda do Piłata, wszędzie

fałszywie oskarżony, i hanniebnie zelżony, na ostatku ubiczowany, cierniem ukorowany i na górze Kalwaryi między dwoma łótrami do krzyża przybity.

26. Jako cierpiał Pan Jezus?

Pan Jezus cierpiał dobrowolnie, niewinnie i cierpliwie z nieskończonej miłości ku nam grzesznikom.

27. Co Pan Jezus rzekł, gdy umierał?

Gdy Pan Jezus umierał, rzekł: Ojczy w ręce Twoje oddaję Ducha mego! Potem skłonił głowę i umarł.

28. Co się stało z Panem Jezusem po Jego śmierci?

Po śmierci Pana Jezusa zostało Ciało Jego do grobu włożone, a Dusza Jego zstąpiła do otchłani, aby ztamtąd wyprowadzić dusze sprawiedliwych ludzi stąrego zakonu.

29. Co się stało na trzeci dzień po śmierci Pana Jezusa?

Na trzeci dzień Pan Jezus chwalebnie zmartwychwstał.

30. Wiele dni został Pan Jezus na ziemi po zmartwychwstaniu swoim?

Po zmartwychwstaniu swoim został Pan Jezus na ziemi jeszcze 40 dni, pokazywał się Apostołom ucząc ich i na ostatku wstąpił do nieba.

31. Kiedy przyjdzie Pan Jezus jeszcze raz na ziemi?

Pan Jezus przyjdzie jeszcze raz na ziemię na sądny dzień.

IV. O Duchu Świętym.

1. Kto jest Duch Święty?

Duch Święty jest trzecią Osobą Boską i Bóg prawdziwy, ja Bóg Ojciec i Bóg Syn.

2. Kiedy Pan Jezus zesłał Ducha Świętego?

Pan Jezus zesłał Ducha Świętego w Zielone Świątki w postaci języków ognistych.

3. Co Duch Święty sprawuje w nas?

1) Duch Święty oświeca nas, abyśmy naukę Pana Jezusa poznali i pomaga nam, abyśmy podług niej żyli;

2) Duch Święty oczyszcza i poświęca dusze nasze osobliwie przez Sakramenta święte, abyśmy się do nieba dostali.

„Pocieszyciel Duch Święty, którego ześle Ojciec w Imię Moje, ten was nauczy wszystkiego i przypomni wam wszystko comkolwiek wam powiedział.“ Jan 14, 26.

4. Gdzie Duch Święty oczyszcza i poświęca dusze ludzkie?

Duchu Święty oczyszcza i poświęca dusze ludzkie w Kościele katolickim.

Członki wasze są Kościołem Ducha Świętego, który w was jest, a wy nie jesteście swoi, albowiemście kupieni za płatą wielką. I. Kor. 6, 19.

V. O Kościele katolickim.

1. Co jest Kościół katolicki?

Kościół katolicki jest zgromadzenie wszystkich prawowiernych Chrześcijan na ziemi, którzy są połączeni pod jedną najwyższą głową t. j. pod Papieżem i pod Biskupami od niego zależnymi.

2. Kogo uczynił Pan Jezus najwyższą głową Kościoła Swojego?

Najwyższą głową Kościoła Swojego uczynił Pan Jezus Piotra świętego i każdego następcę jego t. j. Papieża rzymskiego.

Tyś jest opoka a na tej opoce zbuduję Kościół Mój, a bramy piekielne nie zwyciężą go. Mat. 16, 18.

Paśże baranki Moje, paśże owce Moje! Jan 20, 16, 17.

Kto są Biskupi?

Biskupi są następcy innych Apostołów i rządzą po zwierzchnictwem Papieża dycezyami.

4. Kto są Kapłani?

Kapłani są pomocnikami Biskupów i rządzą z rozkazu Biskupów parafiami.

5. Jako się Kościół po świecie rozszerzał?

Kościół po świecie się rozszerzał, gdy Apostołowie z rozkazu Pana Jezusa i po zesłaniu Ducha Świętego Ewangelią opowiadali i tych, którzy uwierzyli ochrzczili i do Kościoła przyjęli.

6. Ile Kościołów Pan Jezus założył?

Pan Jezus założył tylko jeden Kościół i dał mu pewne znamiona.

7. Jaki powinien być prawdziwy Kościół Pana Jezusa?

Prawdziwy Kościół Pana Jezusa powinien być:
1) jeden, 2) święty, 3) katolicki czyli powszechny, 4) apostołski.

8. Kto jedynie posiada te cztery znamiona?

Te cztery znamiona posiada jedynie Kościół rzymsko-katolicki.

9. Dla czego jest Kościół rzymsko-katolicki jeden?

Kościół rzymsko-katolicki jest jeden, ponieważ ma 1) jedną i tę samą wiarę, 2) jedną i tę samą ofiarę i te same Sakramenta święte, 3) jedną wspólną głowę.

10. Dla czego jest Kościół rzymsko-katolicki święty?

Kościół rzymsko-katolicki jest święty 1) ponieważ założyciel jego i nauka jest święta, 2) ponieważ wszystkie środki do uświęcenia wiernie przechowuje i sprawuje, 3) ponieważ zawsze miał Świętych, których świętość jest stwierdzona cudami Boskimi.

11. Dla czego rzymski Kościół jest katolicki?

Rzymski Kościół jest katolicki t. j. powszechny, 1) ponieważ począwszy od Chrystusa istniał po wszystkie czasy; 2) ponieważ jest ustanowiony dla zbawienia wszystkich narodów i wszystkich ludzi.

12. *Dlaczego jest Kościół rzymsko-katolicki apostołski?*

Kościół rzymsko-katolicki jest apostołski, 1) ponieważ początek jego sięga aż do św. Apostołów; 2) ponieważ nauka jego jest nauką Apostołów; 3) ponieważ przełożeni jego t. j. Ojciec święty i Biskupi, są prawnymi następcami Apostołów.

13. *Kto są heretycy?*

Heretycy są tacy Chrześcijanie, którzy dawniej do kościoła katolickiego należeli, ale teraz z niego wyłączeni są; ponieważ w wierze zbłądzili i Kościoła słuchać nie chcieli.

Pan Jezus rzekł: Kto Kościoła nie słucha, niechaj będzie jako poganin i celnik. Mat. 18, 17.

14. *Dla czego Pan Jezus Kościół ustanowił?*

Pan Jezus ustanowił Kościół, aby naukę Jego za pomocą Ducha Świętego nieomylnie opowiadał i udzielał wiernym łaski Bożej, którą nam przez mękę i śmierć zasłużył.

(Korab Noego i Kościół.)

VI. O Świętych obcowaniu.

1. *Co jest Świętych obcowanie?*

Świętych obcowanie jest połączenie duchowe wszystkich wiernych na ziemi, w czyście i w niebie.

2. *Jaki pożytek mają dusze w czyście cierpiące z obcowania Świętych?*

Dusze w czyście cierpiące mają z obcowania Świętych ten pożytek, iż my im pomagamy modlitwą, jałmużną i innemi dobrymi uczynkami, mianowicie ofiarą Mszy świętej.

Święta i zbawienna jest myśl modlić się za umarłych, aby byli od grzechów rozwiązani. 11. Mach. 12, 46.

3. *Jaki zaś pożytek mamy my z obcowania Świętych?*

My zaś mamy z obcowania Świętych ten pożytek, iż Święci w niebie nam pomagają w potrzebach naszych przez zasługi i modlitwy swoje.

4. *Co powinniśmy czynić, aby Święci w niebie nam pomagali?*

Aby Święci w niebie nam pomagali, powinniśmy ich czić i prosić a żywot ich naśladować.

5. *Których Świętych powinniśmy przedewszystkiem czić i prosić?*

Przedewszystkiem ponniśmy czić i prosić najświętsza Maryą Pannę i świętych Patronów naszych.

VII. O łasce Boskiej.

1. *Co jest łaska Boska?*

Łaska Boska jest darem nadnaturalnym, którego nam Pan Bóg dla zasług Jezusa Chrystusa do zbawienia udziela.

2. *Iloraka jest łaska Boska?*

Łaska Boska jest dwojaka: skutkująca czyli dopomagającą i poświęcającą czyli usprawiedliwiającą.

3. *Co sprawuje łaska skutkująca?*

Łaska skutkująca oświeca rozum nasz, abyśmy poznali złe i dobre, i nakłania wolę naszą do dobrego.

4. *Komu udziela Bóg łaski skutkującej?*

Pan Bóg udziela łaski skutkującej każdemu człowiekowi dosyć; bo On chce, aby wszyscy byli zbawieni i przyszli ku uznaniu prawdy.

5. *Czemu jednak nie wszyscy dostaną się do nieba, chociaż Pan Bóg wszystkim dosyć łaski skutkującej udziela?*

Chociaż Pan Bóg wszystkim dosyć łaski skutkującej udziela, jednak nie wszyscy się dostaną do nieba dla tego, że nie wszyscy chcą czynić to, do czego ich łaska skutkująca zachęca i popiera.

6. Co tedy powinniśmy czynić, aby nam łaska skutkująca była na zbawienie?

Aby nam łaska skutkująca była na zbawienie, powinniśmy z nią wspólnie pracować, to jest czynić, do czego nas ta łaska pociąga, i mijać, od czego nas odstrasza.

Upominamy, abyście nadaremno łaski Bożej nie przyjęli.
II. Kor. 6, 1.

7. Co sprawuje łaska poświęcająca?

Łaska poświęcająca oczyszcza duszę naszą z grzechów i czyni ją piękną i Panu Bogu miłą przez udzielenie świętości.

8. Przez co utraci się łaska poświęcająca?

Łaska poświęcająca utraci się przez każdy grzech śmiertelny.

9. Przez co zmniejsza się łaska poświęcająca?

Łaska poświęcająca zmniejsza się przez grzechy powszednie.

10. Przez co łaskę poświęcającą otrzymamy pierwszy raz?

Łaskę poświęcającą otrzymamy pierwszy raz przez Chrzest.

11. Utraciwszy pierwszą łaskę, przez co ją znowu otrzymamy?

Utraciwszy pierwszą łaskę, otrzymamy ją znowu przez Sakrament pokuty.

12. Dla czego jest łaska poświęcająca do zbawienia potrzebna?

Łaska poświęcająca jest do zbawienia potrzebna:
1) ponieważ tylko ten człowiek do nieba się dostanie, który w łasce poświęcającej umrze;
2) ponieważ Pan Bóg nagrodzi w niebie tylko te dobre uczynki, któreśmy w stanie łaski poświęcającej pełnili.

13. Przez co otrzymuje i pomnaża się łaska Boska?

Łaska Boska otrzymuje i pomnaża się przez przyjmowanie Sakramentów świętych i przez pełnienie dobrych uczynków.

VIII. O Sakramentach świętych w ogólności.

1. Co jest Sakrament?

Sakrament jest znak widzialny i przez Jezusa Chrystusa ustanowiony, który nam udziela łaski niewidzialnej.

2. Wiele rzeczy należy do każdego Sakramentu.

Do każdego Sakramentu należą trzy rzeczy: 1) znak widzialny, 2) łaska niewidzialna, 3) ustanowienie przez Jezusa Chrystusa.

3. Jaką łaskę otrzymujemy przez Sakramenta św.?

Przez Sakramenta święte otrzymujemy: 1) łaskę poświęcającą; 2) osobną łaskę skutkującą.

4. Od kogo mają Sakramenta święte moc udzielania łaski?

Sakramenta święte mają moc udzielania łaski od samego Jezusa Chrystusa, który przez mękę i śmierć tę łaskę zasłużył i do Sakramentów świętych przywiązał.

5. Ile Sakramentów Pan Jezus ustanowił?

Pan Jezus ustanowił siedm Sakramentów: 1) Chrzest, 2) Bierzmowanie, 3) Ciało i Krew Pańską, 4) Pokutę, 5) Ostatnie Olejem świętym Namaszczenie, 6) Kapłaństwo, 7) Małżeństwo.

6. Jako się dzielą Sakramenta święte?

Sakramenta święte się dzielą:

1) na Sakramenta żywych i na Sakramenta umarłych:

2) na Sakramenta, które tylko raz i na takie, które więcej razy za życia przyjmować możemy.

7. Które są Sakramenta umarłych?

Sakramenta umarłych są Chrzest i Pokuta.

8. Czemu Chrzest i Pokuta są Sakramentami umarłych?

Chrzest i Pokuta są Sakramentami umarłych, ponieważ je przyjmuje człowiek na duszy umarły, aby ożył.

9. Które są Sakramenta żywych?

Sakramenta żywych są: Bierzmowanie, Ciało i Krew Pańska, Ostatnie Olejem świętym Namaszczenie, Kapłaństwo i Małżeństwo.

10. Czemu te Sakramenta są Sakramentami żywych?

Te Sakramenta są Sakramentami żywych, ponieważ je tylko ten godnie przyjmować może, który na duszy żywy jest, czyli w stanie łaski poświęcającej.

11. Jaki grzech popełnia ten, który Sakramenta święte niegodnie przyjmuje?

Kto Sakramenta święte niegodnie przyjmuje popełnia grzech śmiertelny, który się świętokradztwem nazywa.

12. Które Sakramenta święte godzi się raz tylko w życiu przyjąć?

Raz tylko w życiu godzi się przyjąć Chrzest, Bierzmowanie i Kapłaństwo.

IX. O Sakramencie Chrztu.

1. *Co jest Chrzt?*

Chrzest jest pierwszy i najpotrzebniejszy Sakrament, przez który człowiek z grzechu pierworodnego i uczynkowego oczyszczony i na żywot wieczny odrodzony bywa.

2. *Czemu jest Chrzt pierwszym Sakramentem?*

Chrzest jest pierwszym Sakramentem, ponieważ człowiek nieochrzcony nie może innych Sakramentów ważnie przyjmować.

3. *Czemu jest Chrzt najpotrzebniejszym Sakramentem?*

Chrzest jest najpotrzebniejszym Sakramentem, ponieważ bez Chrztu nie można się dostać do nieba, bo Pan Jezus rzekł:

„Kto się nie odrodzi z wody i z Ducha Świętego, nie może wniknąć do Królestwa Bożego.“ Jan 3. 5.

4. *Kiedy Pan Jezus ustanowił Chrzt?*

Pan Jezus ustanowił Chrzt, gdy rzekł do Apostołów:

„Idąc nauczajcie wszystkie narody, chrzcząc je w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego“. Mat. 28, 20.

5. *Kto ma chrzcić?*

Chrzcić ma tylko kapłan, w niebezpieczeństwie zaś każdy człowiek.

6. *Co powinien czynić ten co ma chrzcić?*

Ten co ma chrzcić powinien:

1) mieć prawą intencją, tj. pomyśleć sobie, iż chce tak chrzcić, jak Kościół chrzci;

2) głowę chrześniaka wodą obmywać;

3) równocześnie mówić: Ja ciebie chrzczę w Imię + Ojca i + Syna i + Ducha Świętego,

7. *Cośmy Panu Bogu na Chrzcie świętym obiecali?*

Na Chrzcie świętym obiecaliśmy Panu Bogu, iż będziemy grzech mijali i wiarę świętą zachowywali, a Pan Bóg nam obiecał niebo. Przymierze Chrztu.

8. *Na co są chrzestni ojcowie czyli kmotrowie?*

Chrzestni ojcowie czyli kmotrowie są na to:

- 1) aby na miejscu dziecięcia tę obietnicę uczynili;
- 2) aby się starali o chrześcijańskie wychowanie chrześniaka, jeźliby rodzice jego umarli.

9. *Dla czego daje się chrześniakowi Imię Świętego?*

Chrześniakowi daje się Imię Świętego, aby miał tego Świętego za Patrona swego u Boga i naśladował cnoty jego. Imieniny.

X. O Sakramencie Biermowania.

1. *Co jest Bierzmowanie?*

Bierzmowanie jest Sakrament, przez który Chrzescijanin odbiera moc Ducha Świętego, aby mógł wiarę swoją statecznie wyznawać i podług niej życie prowadzić.

2. *Jako się Bierzmowanie udziela?*

Bierzmowanie udziela się, gdy Biskup kładzie rękę na głowę Chrzescijanina, który ma być bierzmowany, i namaszcza chryzmem czoło jego i mówi: Namaznaczam cię znakiem krzyża i potwierdzam cię chryzmem zbawienia w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego, Amen.

3. *Co jest chryzmo?*

Chryzmo jest maść płynna z oliwy i balsamu, którą Biskup corocznie w Wielki Czwartek święci.

4. *Co nam o Bierzmowaniu opowiada Pismo święte?*

Pismo święte opowiada nam, iż Apostołowie kładli ręce na tych, którzy ochrzczeni byli i nad niemi się modląc namaszczeni i tak Ducha Świętego udzielali.

5. *Ile jest darów Ducha Świętego?*

Jest siedem darów Ducha Świętego: dar mądrości, rozumu, rady i mocy, dar umiejętności, pobożności i bojaźni Bożej.

XI. O najświętszym Sakramencie Ołtarza.

1. *Co jest najświętszy Sakrament Ołtarza?*

Najświętszy Sakrament Ołtarza jest prawdziwe Ciało i prawdziwa Krew Pana Jezusa pod postaciami chleba i wina.

2. *Co jest postać?*

Postać jest wszystko to, co zmysłami poznać możemy, jako to kształt, farbę, zapach, smak itd.

3. *Zkąd wiemy, iż najświętszy Sakrament jest prawdziwe Ciało i prawdziwa Krew Pana Jezusa?*

Iż najświętszy Sakrament jest prawdziwe Ciało i prawdziwa Krew Pana Jezusa, wiemy:

- 1) z obietnicy w Kafarnaum,
- 2) z ustanowienia przy ostatniej wieczerzy,
- 3) z nieustannej nauki i praktyki kościoła.

4. *Co obiecał Pan Jezus w Kafarnaum?*

Pan Jezus obiecał w Kafarnaum inny chleb, o którym powiadał: A chleb, który ja wam dam, jest Ciało Moje na żywot świata. Jan 6, 51.

5. *Co żydzi na to odpowiedzieli?*

Żydzi na to szemrali mówiąc: Jako on nam może dać Ciało swoje na pokarm!

6. Co rzekł Pan Jezus, gdy żydzi szemrali?

Gdy żydzi szemrali, rzekł Pan Jezus znowu: Zaprawdę, zaprawdę powiadam wam: jeźlibyście nie jedli Ciała Syna człowieczego i nie pili Krwi Jego, nie będziecie mieć żywota w sobie. Jan 6, 53.

7. Kiedy dał Pan Jezus Ciało Swoje i Krew Swoję na pożywanie?

Pan Jezus dał Ciało Swoje i Krew Swoję na pożywanie przy ostatniej wieczerzy, gdy najświętszy Sakrament Ołtarza ustanowił.

8. Co nam o ustanowieniu najświętszego Sakramentu Ołtarza pismo święte opowiada?

O ustanowieniu najświętszego Sakramentu pismo święte opowiada: Gdy oni wieczerzali, wziął Pan Jezus chleb, błogosławił, łamał i dawał Apostołom mówiąc: Bierzcie i jedzcie, to jest Ciało moje. A potem wziąwszy kielich z winem błogosławił i dawał Apostołom mówiąc: Pijcie z tego wszyscy, albowiem to jest Krew Moja nowego testamentu, która za was i za wielu wylana będzie na odpuszczenie grzechów. To czyńcie na Moją pamiątkę.

9. Co się stało, gdy Pan Jezus rzekł: To jest Ciało Moje, to jest Krew Moja?

Gdy Pan Jezus rzekł: To jest Ciało Moje, to jest Krew Moja, tedy ten chleb już nie był chlebem i to wino już nie było winem, ale Ciałem i Krwią Pana Jezusa, chociaż tak wyglądały jako chleb i wino.

10. Co Pan Jezus rozkazał, gdy rzekł: To czyńcie na Moją pamiątkę?

Gdy Pan Jezus rzekł: To czyńcie na Moją pamiątkę to rozkazał, aby Apostołowie to samo czynili, co On przy ostatniej wieczerzy uczynił.

aby chleb i wino w Ciało i Krew Pana Jezusa przemieniali, ofiarowali i pożywali oraz i wiernym podawali.

11. Kto po Apostołach otrzymał władzę przemieniania chleba i wina w Ciało i Krew Pana Jezusa?

Władzę przemieniania chleba i wina w Ciało i Krew Pana Jezusa otrzymali po Apostołach Biskupi i Kapłani przez Sakrament Kapłaństwa.

12. Kiedy się dzieje jeszcze teraz to samo co się stało przy ostatniej wieczerzy?

Co się stało przy ostatniej wieczerzy, to dzieje się jeszcze teraz w Mszy świętej; bo kiedy Kapłan mówi słowa Pana Jezusa nad hostyą: To jest Ciało Moje, i nad kielichem: To jest Krew Moja, wtedy chleb już nie jest chlebem i wino już nie jest winem ale Ciałem i Krwią Pana Jezusa, chociaż tak wyglądają jak chleb i wino.

13. Co za Ciało i co za Krew jest w najświętszym Sakramencie Ołtarza?

W najświętszym Sakramencie Ołtarza jest to samo Ciało i ta sama Krew, którą Pan Jezus przy ostatniej wieczerzy miał, które potem na krzyżu ofiarował i z którymi teraz znajduje się w niebie po prawicy Ojca: bo on sam powiedział: To jest Ciało Moje, to jest Krew Moja.

14. Jaki jest Pan Jezus w najświętszym Sakramencie pod każdą postacią?

Pan Jezus jest najświętszym Sakramencie pod każdą postacią cały i niepodzielny, z Ciałem i Krwią i Bóstwem i Człowieczeństwem.

„Kto mnie pożywa, żyć będzie dla mnie,“ Jan. 6. 57.

15. Co powinniśmy przed najświętszym Sakramentem uczynić?

Przed najświętszym Sakramentem powinniśmy uklęknąć i Jemu pokłon, cześć i chwałę oddać.

Chwała i dziękczynienie bądź w każdym momencie Jezusowi w najświętszym Boskim Sakramencie!

Ile minut w godzinie, a godzin w wieczności:

Tyle razy bądź pochwalon, Jezu, Ty moja miłości!

16. Dla czego Pan Jezus najświętszy Sakrament ustanowił?

Pan Jezus najświętszy Sakrament ustanowił:

- 1) aby zawsze między nami mieszkał;
- 2) aby się w Mszy świętej za nas ciągle ofiarował
- 3) aby nam się w Komunii świętej na pokarm duszy dawał.

XII. O ofierze Mszy świętej.

1. Co jest Msza święta?

Msza święta jest ofiarą nowego zakonu, w której się Pan Jezus bezkrwawie pod postaciami chleba i wina Ojcu niebieskiemu przez ręce kapłana dla zbawienia świata ciągle ofiaruje, jako się na krzyżu krwawo raz ofiarował.

Ty jesteś kapłanem na wieki, podług porządku Melchizedecha Ps. 109. 4,

2. Co przepowiedział prorok Malachiasz o ofierze?

Prorok Malachiasz przepowiedział, iż wszystkie ofiary starozakonne ustaną, a nastanie ofiara chleba i wina, która na całym świecie ofiarowana będzie.

Nie mam chęci do was i daru nie przyjmię z ręki waszej Bo od wschodu słońca aż do zachodu wielkie jest Imię Moje między narodami, a na każdym miejscu poświęcają i ofiarują Imieniowi Mojemu ofiarę czystą, Malach. 1. 10. 11.

3. *Kiedy Pan Jezus ustanowił Mszę świętą?*

Pan Jezus ustanowił Mszę świętą przy ostatniej wieczerzy, mówiąc: To czyńcie na Moję pamiątkę.

4. *Czemu jest Msza święta tą samą ofiarą co ofiara krzyżowa?*

Msza święta jest tą samą ofiarą co ofiara krzyżowa, ponieważ na ołtarzu ofiaruje się ten sam Jezus Chrystus, który się na krzyżu ofiarował.

5. *W czym się różni Msza św. od ofiary krzyżowej?*

Msza święta różni się od ofiary krzyżowej w tem, iż ofiara krzyżowa była krwawa, Msza święta zaś jest ofiara bezkrwawa.

6. *Dla czego Pan Jezus ustanowił Mszę świętą?*

Pan Jezus ustanowił Mszę świętą, 1) aby ofiara krzyżowa ciągle się odnawiała bezkrwawo, Bogu na chwałę; 2) aby przez nią wszyscy ludzie otrzymali łaskę Boską, którą nam przez mękę i śmierć zasłużył.

7. *Za kogo odprawia się Msza święta?*

Msza święta odprawia się za żywych i za wiernych zmarłych, jako też i śmierć Pana Jezusa posłużyła na zbawienie żywym i wiernym zmarłym.

8. *Ile części ma Msza święta?*

Msza święta ma pięć części, dwie poboczne: początek i zakończenie, i trzy istotne: Ofiarowanie, Przemienienie i Komunię świętą.

9. *Co przy ofiarowaniu trzeba czynić.*

Przy Ofiarowaniu trzeba samego siebie Ojcu niebieskiemu ofiarować: Myśli, słowa, sprawy moje — Poświęcam na chwałę Twoję.

10. *Co przy Podniesieniu trzeba czynić?*

Przy Podniesieniu trzeba Panu Jezusowi w najświętszym Sakramencie utajonemu pokłon, cześć i chwałę oddać, nabożnie się w piersi bić i mówić:

Panie Jezu Chryste, Tobie żyję; — Panie Jezu Chryste, Tobie umieram; — Panie Jezu Chryste, Twoim jestem w życiu i śmierci. Amen.

11. Co przy Komunii św. trzeba czynić?

Przy Komunii św. trzeba Komunią duchową odprawić t. j. pragnąć połączyć się z Panem Jezusem w Komunii św.

XIII. O Komunii świętej.

1. Co jest Komunia święta w Kościele katolickim?

Komunia święta w Kościele katolickim jest pożywanie Ciała i Krwi Pańskiej w najświętszym Sakramencie Ołtarza.

2. Ile razy powinniśmy Komunią św. przyjmować?

Komunią świętą powinniśmy podług przykazania kościelnego przynajmniej raz w roku w czasie wielkanocnym w swoim kościele parafialnym przyjmować.

3. Czemu jest dosyć pod jedną postacią komunikować?

Jest dosyć pod jedną postacią komunikować, ponieważ Pan Jezus pod każdą postacią jest cały i żywy; żywe ciało zaś bez krwi być nie może, inaczej nie byłby Pan Jezus rzekł: Kto pożywa tego chleba, żyć będzie na wieki. Jan 6, 48.

4. Jakie łaski daje nam Komunia święta?

Komunia święta

- 1) łączy nas najściślej z Panem Jezusem i pomnaża w nas łaskę poświęcającą;
- 2) osłabia nasze złe skłonności i dodaje nam ochoty i siły do dobrego;
- 3) oczyszcza nas z grzechów powszednich i broni od grzechów śmiertelnych;
- 4) zaręcza nam chwalebne zmartwychwstanie na żywot wieczny.

„Kto pożywa Ciała Mego i pije Krew moją, ma żywot wieczny, a Ja go wskreszę na dzień ostateczny. Jan 9, 54.

5. *Przez jaką Komunią otrzymamy łaskę Boską?*

Łaskę Boską otrzymamy tylko przez godną Komunią.

6. *Kiedy jest Komunia niegodna?*

Komunia jest niegodna, kiedy ją kto wiadomie w grzechu śmiertelnym przyjmuje.

„Ktobykolwiek jadł ten chleb, albo pili kielich Pański niegodnie, będzie winien Ciała i Krwi Pańskiej. Niechajże doświadcza samego siebie człowiek; a tak niech je z chleba tego a z kielicha pije. Albowiem, który je i pije niegodnie, sąd sobie je i pije, nie rozsądzając Ciała Pańskiego. 1. Kor. 11, 27—29.

7. *Co trafi już tu na ziemi tego, kto niegodnie komunikuje?*

Kto niegodnie komunikuje, tego trafi już na ziemi

1) niepokój sumienia,

2) zaślepienie i zatwardziałość serca,

3) niekiedy nagła śmierć lub inne doczesne kary.

8. *Co trzeba czynić, aby godnie komunikować?*

Aby godnie komunikować, trzeba się przygotować na ciele i na duszy.

9. *Jako się trzeba przygotować na ciele?*

Na ciele trzeba 1) być od północy naczczo, wyjąwszy niebezpiecznie chorych; 2) przystojnie się ubrać i pokornie się zachować.

10. *Jako się trzeba przygotować na duszy?*

Na duszy trzeba 1) dobrą spowiedź odprawić, 2) nabożnie się modlić i gorące pragnienia wzbudzać.

11. *Co trzeba przed Komunią świętą czynić?*

Przed Komunią świętą trzeba znowu jeszcze

żał wbudzić, potem się trzy razy w piersi bić i za każdym razem mówić: Panie nie jestem godzien, abyś wszedł do przybytku serca mego, ale rzeknij tylko słowo a zbawiona będzie dusza moja.

Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi!
Domine non sum dignus, ut intres sub tectum meum,
sed tantum dic verbo et sanabitur anima mea.

Gdy się potem kapłan z przynajświętszą Hostyą zbliża mówiąc: Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam tuam in vitam aeternam, tj. Ciało Pana naszego Jezusa Chrystusa niechaj strzeże duszy twojej do żywota wiecznego, trzeba głowę podnieść, usta skromnie otworzyć i język na dolną wargę wyłożyć, a przyjąwszy przynajświętszą Hostyą usta zawrzeć, bić się trzy razy w piersi i mówić: Bądź miłościw mnie grzesznemu grzesznikowi! Potem nie trzeba czekać, aż się Hostya na języku rozpułynie, ale zwilżywszy ją ślinami zaraz połknąć. Kiedy zaś Hostya przylepi się do podniebienia, nie godzi się palcem dotykać ale językiem odrywać. Potem nie pluć.

12. *Co trzeba po Komunii świętej czynić?*

Po Komunii świętej trzeba w kościele przez niejaki czas pozostać, Panu Jezusowi podziękować i prosić, aby nieustannie mieszkał w sercu naszym.

Duszo Chrystusowa poświęć mnie!
Ciało Chrystusowa zachowaj mnie!
Krwi Chrystusowa napój mnie!
Wodo z boku Chrystusowego obmyj mnie!
Męko Chrystusowa wzmocnij mnie!
O najłaskawszy Jezu wysłuchaj mnie!
W ranach Twoich ukryj mnie!
Nie daj mi się nigdy rozłączyć z Tobą!
Od nieprzyjaciela złośliwego broń mnie!
W godzinę śmierci powołaj mnie!
Każ mi przyjść do Siebie.
Chwalić Cię z Świętymi Twojemi na
wieki wieków. Amen.

XIV. O Sakramencie Pokuty.

1. Co jest Pokuta?

Pokuta jest Sakrament, przez który kapłan na miejscu Boga grzechy odpuszcza, jeżeli za nie grzesznik serdecznie żałuje, szczerze ich się wypowiada i prawdziwie chce się poprawić i zadosyćuczynić.

2. Kiedy Pan Jezus Sakrament Pokuty ustanowił?

Pan Jezus Sakrament Pokuty ustanowił po zmartwychwstaniu swoim, gdy się Apostołom pokazał i natchnąwszy ich rzekł: Weźmijcie Ducha Świętego, którym grzechy odpuscicie, są im odpuszczone, a którym zatrzymacie, są zatrzymane. Jan 21, 22.

3. Iloruką moc dał Pan Jezus Apostołom temi słowami?

Temi słowami dał Pan Jezus Apostołom moc dwójką: grzechy odpuszczać grzesznikom godnym, a grzechy zatrzymywać grzesznikom niegodnym.

4. Kto otrzymał moc odpuszczania i zatrzymywania grzechów po Apostołach?

Moc odpuszczania i zatrzymywania grzechów otrzymali po Apostołach Biskupi i Kapłani przez Sakrament Kapłaństwa.

5. Dla czego powinien grzesznik grzechy swoje jeden za drugim wyznać?

Grzesznik powinien grzechy swoje jeden za drugim wyznać, aby spowiednik sprawiedliwie osądzić mógł, jeżeli grzechy odpuścić albo grzechy zatrzymać powinien, a potem aby grzesznik się sam upokorzył.

6. Jakie łaski otrzymamy przez Sakrament Pokuty?

Przez Sakrament Pokuty utrzymamy:

1) odpuszczenie grzechów uczynkowych;

- 2) darowanie kary wiecznej i po części doczesnej ;
- 3) udzielenie lub pomnożenie łaski poświęcającej i osobnej łaski skutkującej, abyśmy znowu do grzechu nie wpadli ;
- 4) uspokojenie sumienia.

7. Ile razy powinniśmy Sakrament Pokuty przyjmować?

Sakrament Pokuty powinniśmy podług przykazania kościelnego przynajmniej raz w roku przyjmować ; oprócz tego zaś kiedy do grzechu śmiertelnego wpadniemy, albo kiedy inny jaki Sakrament przyjmując, albo odpust zupełny pozyskać chcemy.

8. Ile rzeczy należy do Sakramentu Pokuty?

Do Sakramentu Pokuty należy pięciu rzeczy :

- 1) rachunek sumienia,
- 2) żal za grzechy,
- 3) przedsięwzięcie poprawy,
- 4) spowiedź,
- 5) zadosyćuczynienie.

9. Od czego trzeba zacząć przygotowanie na Sakrament Pokuty?

Przygotowanie na Sakrament Pokuty trzeba zacząć od wezwania Ducha Świętego, t. j. Ducha Świętego prosić, aby nam dopomógł do dobrej spowiedzi, żebyśmy grzechy sobie przypomnieli i uznali, serdecznie za nie żałowali, szczerze je wyznali i prawdziwie się poprawili.

10. Dla czego się niektórzy źle spowiadają?

Niektórzy źle się spowiadają, ponieważ Ducha Świętego nalczyć nie proszą.

Bezemnie nic czynić nie możecie. Jan 15, 5.

§ 1. Rachunek sumienia.

11. Jako rachunek sumienia robimy?

Rachunek sumienia robimy, gdy pilnie i uważnie przechodzimy:

- 1) przykazania Boskie i kościelne i przy każdym się pytamy, jeźliśmy je przestąpili;
- 2) grzechy główne i przy każdym się pytamy, jeźliśmy go popełnili.

12. Co jest grzech uczynkowy?

Grzech uczynkowy jest dobrowolne przestąpienie przykazania Boskiego lub kościelnego.

13. Kiedy jest to przestąpienie dobrowolne?

To przestąpienie jest dobrowolne, kiedy się dzieje z rozpoznaniem jasnym i zezwoleniem zupełnym.

14. Jako się różnią grzechy uczynkowe?

Grzechy uczynkowe różnią się na grzechy śmiertelne i na grzechy powszednie.

15. Kto popełnia grzech śmiertelny?

Grzech śmiertelny popełnia, kto przykazanie jakie w rzeczy ważnej dobrowolnie przestępuje.

16. Co się stanie z tym, kto w grzechu śmiertelnym umrze?

Kto w grzechu śmiertelnym umrze, będzie na wieki potępiony.

17. Kto popełnia grzech powszedni?

Grzech powszedni popełnia, kto przykazanie jakie w rzeczy mniejszej, lub niezupełnie dobrowolnie przestępuje.

Dziesięcioro Bożego przykazania.

18. Kto grzeszy przeciwko pierwszemu przykazaniu Boskiemu?

Przeciwko pierwszemu przykazaniu Boskiemu grzeszy:

- 1) kto pacierz opuszcza lub niedbale odmawia;
- 2) kto się wiary zapiera lub rzeczy święte sobie lekce waży;
- 3) kto w czary wierzy, karty sobie daje kłaść lub wróżyć.

19. Kto grzeszy przeciwko drugiemu przykazaniu Boskiemu?

Przeciwko drugiemu przykazaniu Boskiemu grzeszy:

- 1) kto Imię Boskie lekkomyślnie wymawia;
- 2) kto klnie lub bluźni;
- 3) kto fałszywie lub niepotrzebnie przysięga.

20. Kto grzeszy przeciwko trzeciemu przykazaniu Boskiemu?

Przeciwko trzeciemu przykazaniu Boskiemu grzeszy:

- 1) kto w niedzielę lub święto niepotrzebną robotę czyni;
- 2) kto w niedzielę lub święto Mszą świętą ze swojej winy opuszcza, lub się opóźni lub przed końcem wychodzi;
- 3) kto się w kościele nabożnie nie zachowuje.

21. Kto grzeszy przeciwko czwartemu przykazaniu Boskiemu?

Przeciwko czwartemu przykazaniu Boskiemu grzeszy:

- 1) kto rodziców nie słucha lub umyślnie gorszy;

- 2) kto im po grubijańsku odpowiada;
- 3) kto na nich klnie albo ich bije.

22. Kto grzeszy przeciwko piątemu przykazaniu Boskiemu?

Przeciwko piątemu przykazaniu Boskiemu grzeszy:

- 1) kto bliźniemu złego życzy;
- 2) kto bliźniego przezywa lub niesłusznie bije;
- 3) kto bliźniego do grzechu zwodzi lub namawia;
- 4) kto zwierzęta trapi.

23. Kto grzeszy przeciwko szóstemu i dziewiątemu przykazaniu Boskiemu?

Przeciwko szóstemu i dziewiątemu przykazaniu Boskiemu grzeszy:

- 1) kto się w myślach nieczystych dobrowolnie bawi;
- 2) kto się nieczystym rzeczom dobrowolnie przygląda;
- 3) kto na słowa nieczyste dobrowolnie słucha lub je mówi;
- 4) kto nieczyste uczynki czyni.

24. Kto grzeszy przeciwko siódmemu i dziesiątemu przykazaniu Boskiemu?

Przeciwko siódmemu i dziesiątemu przykazaniu Boskiemu grzeszy:

- 1) kto co ukradnie;
- 2) kto szkodę bliźniemu wyrządzi;
- 3) kto co znajdzie a niechce wrócić tego.

Grzech nie będzie odpuszczony, aż wziętek nie będzie wrócony.

25. Kto grzeszy przeciwko ósmemu przykazaniu Boskiemu?

Przeciwko ósmemu przykazaniu Boskiemu grzeszy:

- 1) kto kłamie;

2) kto na bliźniego co złego zmyśla lub tajemne błędy i wady jego niepotrzebnie wyjawia.

Pięcioro kościelnego przykazania.

26. *Kto grzeszy przeciwko pierwszemu i drugiemu przykazaniu kościelnemu?*

Przeciwko pierwszemu i drugiemu przykazaniu kościelnemu grzeszy:

1) kto w niedzielę lub święto niepotrzebną itd.

27. *Kto grzeszy przeciwko trzeciemu przykazaniu kościelnemu?*

Przeciwko trzeciemu przykazaniu kościelnemu grzeszy:

1) kto w piątek lub inny nakazany post pokarmy mięsne dobrowolnie je;

2) kto w niektóre dni postne za dyspensą pokarmy mięsne je, ale zaniedbuje przepisaną modlitwę odmówić;

3) kto w dni postne więcej jak raz do syta poje, chociaż mu już 21 lat.

28. *Kto grzeszy przeciwko czwartemu przykazaniu kościelnemu?*

Przeciwko czwartemu przykazaniu kościelnemu grzeszy, kto spowiedź lub Komunię wielkanocną dobrowolnie zaniedbuje. Kara interdylktu.

29. *Kto grzeszy przeciwko piątemu przykazaniu kościelnemu?*

Przeciwko piątemu przykazaniu kościelnemu grzeszy, kto na wesele lub muzykę chodzi w czasie zakazanym, t. j. od pierwszej niedzieli Adwentu aż do trzech

Krółów i od środy popielcowej aż do pierwszej niedzieli po wielkanocy.

Siedm głównych grzechów.

30. *Kto grzeszy pychą?*

Pychą grzeszy, kto o sobie myśli nazbyt wysoko a innym gardzi.

31. *Kto grzeszy łakomstwem?*

Łakomstwem grzeszy, kto dobra doczesne zbytecznie miłuje, a względem ubogiego twardego serca jest.

32. *Kto grzeszy nieczystością?*

Nieczystością grzeszy:

1) kto się w nieczystych myślach itd.

33. *Kto grzeszy zazdrością?*

Zazdrością grzeszy, kto bliźniemu dobrego nie życzy, lub się cieszy, gdy się bliźniemu źle powodzi.

34. *Kto grzeszy obżarstwem?*

Obżarstwem grzeszy, kto się objada lub upija.
Środek zbawienny Bractwo Wtrzęmięzliwości.

35. *Kto grzeszy gniewem?*

Gniewem grzeszy, kto się rad złością unosi.

36. *Kto grzeszy lenistwem?*

Lenistwem grzeszy, kto nie ma chęci do pracy i ztąd zaniedbuje obowiązki chrześcijańskie lub obowiązki stanu swego.

37. *Jako rachunek sumienia możemy sobie ułatwić?*

Rachunek sumienia możemy sobie ułatwić, kiedy go codziennie robimy i spowiedzi zbyt długo nie odkładamy.

§ 2. Żal czyli skrucha.

38. *Co jest żal?*

Żal jest smutek duszy i obrzydzenie grzechów popełnionych.

39. *Jaki powinien być żal?*

Żal powinien być 1) serdeczny, 2) powszechny, 3) nadnaturalny.

40. *Kiedy żal jest serdeczny?*

Żal jest serdeczny, kiedy żałujemy nie tylko wargami lecz też i w sercu grzechami się brzydzimy jako złem największem.

41. *Kiedy żal jest powszechny?*

Żal jest powszechny, kiedy sobie szczerze życzymy, żebyśmy żadnym grzechem nie byli Pana Boga obrazili, przynajmniej żadnym śmiertelnym grzechem.

42. *Za ile grzechów powinien żałować ten, który się tylko grzechów powszednich spowiada?*

Kto się tylko grzechów powszednich spowiada, powinien przynajmniej za jeden grzech prawdziwie żałować.

43. *Kiedy żal jest nadnaturalny?*

Żal jest nadnaturalny, kiedy się brzydzimy grzechami dla tego, iżeśmy Pana Boga obrazili, niebo utracili i na karę zasłużyli.

44. *W jaki sposób możemy żal nadnaturalny wzbudzić?*

Żal nadnaturalny możemy wzbudzić, kiedy najprzód gorąco prosimy: Przyjdź Duchu Święty, i skrusz twarde serce moje! A potem uklękawszy przed krzyżem zastanowimy się nad gorzką męką Pana Jezusa i rozważamy, iż to grzechy nasze były przyczyną męki Jego. — Gdybym nie był tak wiele

grzeszył, nie byłby Pan Jezus tak wiele cierpiał. — O żebym Go nigdy nie był grzechami mojemu obraził!

45. W jaki sposób możemy obrzydzenie grzechów wzbudzić?

Obrzydzenie grzechów możemy wzbudzić, kiedy sobie przedstawimy męki piekielne lub czyścowe, na któreśmy zasłużyli.

46. Iloraki jest żal nadnaturalny?

Żal nadnaturalny jest dwojaki: doskonały i nie doskonały.

47. Kiedy jest ten żal niedoskonały?

Ten żal jest niedoskonały, kiedy pochodzi z bojaźni przed karą Bożą, i wystarczy do dobrej spowiedzi.

48. Kiedy jest ten żal doskonały?

Ten żal jest doskonały, kiedy pochodzi z doskonałej miłości ku Bogu.

49. Co otrzymujemy przez żal doskonały?

Przez żal doskonały otrzymujemy odpuszczenie wszystkich grzechów już przed spowiedzią, ale spowiedzi szczerze pragniemy.

§ 3. Przedsięwzięcie poprawy.

50. Co z żalem musi być koniecznie połączone?

Z żalem musi być koniecznie połączone przedsięwzięcie poprawy.

51. Co jest przedsięwzięcie poprawy?

Przedsięwzięcie poprawy jest szczerą wolą, aby życie poprawić i więcej już nie grzeszyć.

52. Jakie powinno być przedsięwzięcie?

Przedsięwzięcie powinno być: 1) mocne, 2) skuteczne, 3) powszechne.

53. Kiedy przedsięwzięcie jest mocne ?

Przedsięwzięcie jest mocne, kiedy się grzechami tak bardzo brzydzimy, iż wolimy umrzeć niż je jeszcze raz popełnić.

54. Kiedy jest przedsięwzięcie skuteczne ?

Przedsięwzięcie jest skuteczne, kiedy mamy mocną wolą :

- 1) unikać najbliższej sposobności do grzechu ;
- 2) używać środków koniecznych do poprawy życia.

Kto niechce najbliższej sposobności do grzechu unikać, niechaj pamięta, iż nieważnie się spowiada.

55. Kiedy jest przedsięwzięcie powszechne ?

Przedsięwzięcie jest powszechne, kiedy już żadnym grzechem Pana Boga obrazić nie chcemy, przynajmniej już żadnym śmiertelnym.

56. Kiedy trzeba żal i przedsięwzięcie wzbudzić ?

Żal i przedsięwzięcie trzeba już przed spowiedzią, lub przynajmniej przed rozgrzeszeniem kapłańskim wzbudzić.

§ 4. Spowiedź.

57. Co jest spowiedź ?

Spowiedź jest żalosne wyznanie grzechów swoich przed kapłanem pełnomocnym, aby były odpuszczone.

58. Jaka powinna być spowiedź ?

Spowiedź powinna być : 1) zupełna, 2) szczerą, 3) wyraźną.

59. Kiedy jest spowiedź zupełna ?

Spowiedź jest zupełna, kiedy się spowiadamy wszystkich grzechów, które nam się przypomniały, przynajmniej wszystkich śmiertelnych oraz z liczbą i okolicznościami, gatunek grzechu odmieniającemi.

60. Kiedy jest spowiedź szczerą ?

Spowiedź jest szczerą, kiedy się tak oskarżamy

jak się przed Bogiem do winy poczuwamy, niczego nie tając i niczego nie zmniejszając.

61. Kiedy jest spowiedź wyraźna ?

Spowiedź jest wyraźna, kiedy się tak spowiadamy aby nas spowiednik rozumiał.

62. Co powinien czynić ten, co w spowiedzi grzech śmiertelny zapomni ?

Kto grzech śmiertelny w spowiedzi zapomni a wspomni mu się przed Komunią świętą, powinien się przed nią do spowiednika wrócić, inaczej na przyszłej spowiedzi wyznać.

63. Jaka jest spowiedź, kiedy grzesznik grzech śmiertelny zatai ?

Kiedy grzesznik grzech śmiertelny zatai, to taka spowiedź jest nieważna i świętokradzka i żaden grzech odpuszczony nie jest.

64. Co powinien czynić ten, co grzech śmiertelny zataił ?

Kto grzech śmiertelny zataił powinien wyznać :

- 1) ten grzech zatajony i oraz dodać, iż go zataił ;
- 2) na wielu spowiedziach go zataił ;
- 3) jakie inne Sakramenta przez ten czas przyjął ;
- 4) na nowo wszystkie inne grzechy, które po ostatniej ważnej spowiedzi popełnił.

65. Co trzeba czynić, aby grzechu śmiertelnego nie zataić ?

Aby grzechu śmiertelnego nie zataić, trzeba uważać :

- 1) iż nie możemy otrzymać odpuszczenia grzechów, póki się szczerze nie wyśpiadamy ;
- 2) iż lepiej teraz potajemnie wyznać przed kapłanem, — który na żaden sposób grzesznika wyjawic nie może, — jak niespokojnie grzechach żyć, — nieszczęśliwie umrzeć, — i w sądny dzień przed wszystkimi ludźmi być zawstydzony ;

3) trzeba Ducha Świętego gorąco prosić, aż nas ta fałszywa bojaźń i wstydlivość opuści.

66. Co jest spowiedź jeneralna?

Spowiedź jeneralna jest ta spowiedź, na której kilka lub wszystkie przeszłe spowiedzi powtarzamy.

67. Kiedy jest spowiedź jeneralna koniecznie potrzebna?

Spowiedź jeneralna jest koniecznie potrzebna, kiedy przeszłe spowiedzi nieważne są.

68. Jako się spowiedź zaczyna?

Ja ubogi grzeszny człowiek spowiadam się Panu Boga wszechmogącemu i tobie, Ojcie duchowny, na miejscu Boga, żem *) od młodości mojej następujące grzechy popełnił.

69. Jako się spowiedź kończy i za grzechy żałuje?

Za te i za wszystkie inne grzechy moje, które Bogu są wiadome, żałuję z całego serca mego, żem niemi Boga, najwyższe dobro moje, obraził. — Chcę się za pomocą Boską poprawić i więcej już nie grzeszyć. — Proszę Ojca duchownego o zbawienną naukę, o pokutę i rozgrzeszenie kapłańskie.

70. Co należy po spowiedzi czynić?

Po spowiedzi należy:

1) Panu Bogu za odpuszczenie grzechów podziękować, przedsięwzięcie odnowić i o pomoc prosić;

2) pokutę zadaną odprawić.

* żem od ostatniej spowiedzi następujące grzechy popełnił. Ostatni raz spowiadałem się na wielkanoc. Grzechu nie za-
tailen, ani zapomniałem, pokutę odprawiłem, a odtąd następu-
jące grzechy popełniłem.

§ 5. Zadosyćuczynienie.

71. *Co jest zadosyćuczynienie?*

Zadosyćuczynienie jest :

- 1) pokutę wypełnić ;
- 2) krzywdę wynagrodzić.

72. *Kiedy trzeba pokutę wypełnić?*

Pokutę trzeba wypełnić czempędzej po spowiedzi lub w tym czasie, który spowiednik naznaczył.

73. *Na co spowiednik pokutę nadaje?*

Spowiednik pokutę nadaje, aby grzesznik :

- 1) życie swoje poprawił ;
- 2) za karę doczesną odpokutował.

XV. O Odpusćcie.

1. *Co jest odpust?*

Odpust jest darowanie kary doczesnej, która po rozgrzeszeniu kapłańskim jeszcze zostaje i za którą grzesznik jeszcze odpokutować powinien albo na ziemi albo w czyścu.

Niektóre starodawne pokuty: Kto niepotrzebnie przysięgał, musiał pokutować o chlebie i wodzie 7 dni; kto na mszy św. niepotrzebnie mówił — 10 dni; kto post przestąpił — 20 dni; kto rodzicom po grubijańsku odpowiedział — 40 dni; kto małą rzecz ukradł lub znalazioną tail — 1 rok; kto w niedzielę lub święto niepotrzebną robotę wykonywał — 3 dni; kto w niedzielę lub święto na muzykę szedł — 3 lata.

2. *Iloraki jest odpust?*

Odpust jest dwojaki: zupełny i niezupełny czyli częściowy.

3. Co otrzymujemy przez odpust zupełny?

Przez odpust zupełny otrzymujemy darowanie całej kary doczesnej.

4. Co otrzymujemy przez odpust częściowy?

Przez odpust częściowy otrzymujemy darowanie jednej części kary doczesnej, jak gdybyśmy taką samą liczbę dni albo lat podług dawnych przepisów kościelnych odpokutowali.

5. Co musimy czynić, abyśmy odpust częściowy pozyskali?

Abyśmy odpust częściowy pozyskali, musimy:

- 1) znajdować się w stanie łaski poświęcającej;
- 2) mieć intencją czyli wolę, abyśmy ten odpust pozyskali;
- 3) przepisany dobry uczynek nabożnem i skruszonem sercem wypełnić.

6. Co musimy czynić, abyśmy odpustu zupełnego dostąpili?

Abyśmy odpustu zupełnego dostąpili, musimy:

- 1) spowiedź jak najlepszą i Komunią świętą odprawić;
- 2) przepisane dobre uczynki wypełnić;
- 3) modlitwy odpustowe odprawić na intencją Ojca świętego t. j. o podwyższenie Kościoła, o nawrócenie błędnowierców i o pokój między królami chrześcijańskimi.

XVI. Ostatnie olejem świętym Namaszczenie.

1. Co jest ostatnie olejem świętym Namaszczenie?

Ostatnie olejem świętym Namaszczenie jest Sakrament, przez który Chrześcijanin niebezpiecznie

chory łaskę Bożą na duszy a częstokroć i zdrowie ciała odbiera.

2. Zkąd wiemy, iż ostatnie olejem świętym Namaszczenie jest Sakramentem?

Iż ostatnie olejem świętym Namaszczenie jest Sakramentem, to wiemy z nauki kościoła nieomylnego.

Choruje kto między wami? Niechaj powoła kapłanów kościoła, a niech się modlą nad nim namaszczając go olejem w Imię Pańskie, a modlitwa wiary uzdrowi niemocnego i ulży mu Pan, a jeśliby w grzechach był, będą mu odpuszczone. List. św. Jakóba A. 5, 13. 14.

3. Jak się udziela ostatnie olejem świętym Namaszczenie?

Ostatnie olejem świętym Namaszczenie się udziela, gdy Kapłan namaszcza chorego oczy, uszy, nos, usta, ręce i nogi i mówi: Przez to święte Namaszczenie † i najdobrotliwsze miłosierdzie Swoje niech ci odpuści Pan to wszystko cośkolwiek zgrzeszył przez widzenie, słyszenie, powonienie, smak i mówienie, dotykane i chodzenie.

4. Co sprawuje ostatnie olejem świętym Namaszczenie na duszy?

Ostatnie olejem świętym Namaszczenie pomnaża na duszy łaskę poświęcającą, oczyszcza z grzechów powszednich nawet i śmiertelnych, kiedy się chory już spowiadać nie może, ale wprzód za nie żałował, i umacnia go w cierpieniach i pokusach a osobliwie we walce śmiertelnej.

5. Co sprawuje ostatnie olejem świętym Namaszczenie na ciele?

Ostatnie olejem świętym Namaszczenie sprawuje na ciele ulżenie i nawet wyzdrowienie, kiedy to choremu na zbawienie posłuży.

*6. Kto może i powinien ostatnie olejem świętym
Namaszczenie przyjąć?*

Ostatnie olejem świętym Namaszczenie może i powinien przyjąć każdy katolik, który do rozumu doszedł i niebezpiecznie choruje a to w każdej niebezpiecznej chorobie tylko raz.

*7. Co powinien czynić ten, któryby musiał umierać
bez kapłana?*

Ktoby musiał umierać bez kapłana powinien:

- 1) żał doskonałą za grzechy wzbudzić;
 - 2) spowiedzi i komunii świętej pragnąć.
-

XVII. O Sakramencie kapłaństwa.

1. Co jest kapłaństwo?

Kapłaństwo jest Sakrament, przez który się udziela władza i łaska kapłańska temu, który do stanu duchownego powołany jest.

2. Kiedy Pan Jezus ustanowił Sakrament kapłaństwa?

Pan Jezus ustanowił Sakrament kapłaństwa, gdy dał Apostołom władzę, aby ofiarę nowego zakonu sprawowali i aby grzechy odpuszczali i zatrzymywali.

3. Które są najprzedniejsze władze kapłańskie?

Najprzedniejsze władze kapłańskie są:

- 1) chleb i wino w Ciało i Krew Pana Jezusa przemieniać;
- 2) grzechy odpuszczać i zatrzymywać.

4. Jakie powinności mają wierni względem kapłanów?

Wierni mają względem kapłanów następujące powinności:

1) powinni kapłanów szanować i słuchać, jako sługów i namiestników Pana Jezusa, który rzekł: kto was słucha, ten Mnie słucha; kto wami gardzi, ten Mną gardzi;

2) powinni za kapłanów się modlić i o godnych kapłanów Pana Boga prosić, osobliwie w suche dni.

XVIII. O Sakramencie małżeństwa.

1. Co jest małżeństwo między Chrześcijanami?

Małżeństwo między Chrześcijanami jest Sakrament, przez który dwie wolne osoby, mężczyzna i niewiasta, między sobą związek małżeński zawierają i od Pana Boga odbierają łaskę do wiernego wypełnienia obowiązków stanu swojego aż do śmierci.

Co tedy Bóg złączył, człowiek niechaj nie rozłącza
Mat. 19, 6.

2. Zkąd wiemy, iż małżeństwo jest Sakramentem?

Iż małżeństwo jest Sakramentem, to wiemy z nauki Kościoła nieomylnego.

Sakrament to wielki jest, ja mówię w Chrystusie i w Kościele. Efez. 5, 32.

3. Które małżeństwo jest Sakramentem?

Sakramentem jest tylko to małżeństwo, które się podług przepisów Kościoła zawiera.

4. Co przepisuje Kościół tym, co się do stanu małżeńskiego zabierają?

Tym co się do stanu małżeńskiego zabierają przepisuje kościół:

1) aby byli wolnymi od przeszkód do małżeństwa, a

mianowicie od pokrewieństwa i powinowactwa aż do czwartego pokolenia i od pokrewieństwa duchowego, jakie zachodzi między kmotrami i chrześniakiem lub bierzmowanym i rodzicami jego;

2) aby oboje byli wiary katolickiej;

3) aby się znajdowali w stanie łaski poświęcającej;

4) aby małżeństwo swoje w obec swego proboszcza i dwu świadków zawarli.

XIX. O Sakramentaliach i Modlitwie.

1. Co są Sakramentalia?

Sakramentalia są to: 1) rzeczy przez Kościół poświęcone, n. p. woda, sól, kreda, chleb, palmy, ziele, wino, owies itd.: 2) modlitwy i obrzędy, któremi Kościół te rzeczy poświęca.

2. Dla czego Kościół poświęca te rzeczy?

Kościół poświęca te rzeczy, aby pozyskały błogosławieństwo Boskie a nam pomagały ku dobremu.

3. W jaki sposób powinniśmy Sakramentaliów używać?

Sakramentaliów powinniśmy używać z prawą wiarą, uszanowaniem i nabożnością. —

4. Jakimi słowami napomina nas Pan Jezus do modlitwy?

Pan Jezus napomina nas do modlitwy temi słowami: Trzeba się zawsze modlić a nie ustawać. Proście, a będzie wam dano, szukajcie, a znajdziecie, kołacie, a będzie wam otworzono. Luk. 18, 1. 11, 9,

5. Jak powinniśmy się modlić?

Powinniśmy się modlić 1) nabożnie, 2) pokornie,

3) z ufnością, 4) z poddaniem się woli Bożej, 5) z trwałością.

XX. Ostatnie rzeczy człowieka.

1. *Które są ostatnie rzeczy człowieka?*

1) Śmierć, 2) Sąd Boży, 3) Piekło, 4) Niebo.

We wszystkich sprawach twoich pamiętaj na ostatnie rzeczy twoje a na wieki nie zgrzeszysz. Ekkli. 7, 40.

2. *Co się dzieje przy śmierci człowieka?*

Przy śmierci człowieka rozłącza się dusza z ciałem.

3. *Co czyni Pan Bóg z duszą zaraz po śmierci człowieka?*

Pan Bóg duszę zaraz osądzi podług uczynków człowieka, albo do nieba, albo do piekła, albo do czyścia,

4. *Kiedy się dusza znowu połączy z ciałem swoim?*

Dusza znowu połączy się z ciałem swoim na sądny dzień, gdy wszyscy zmartwychwstaną i Pan Jezus pierwszy wyrok podwierdzi.

5. *Co nastąpi po tym wyroku?*

Po tym wyroku źli będą strąceni do piekła na wieczne męki, sprawiedliwi zaś wstąpią do nieba na wieczne radości.





Wojewódzka Biblioteka
Publiczna w Opolu

5705 \$



001-005705-00-0

